

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Будівництво, архітектура та дизайн
(повне найменування факультету)

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

магістр

(ступінь вищої освіти)

на тему Дослідження організації виробничої
(назва теми)
діяльності суб'єкта господарювання

Виконав(ла): студент(ка) 2 курсу, групи БД-42-м

Спеціальності 076 Підприємництво та
(код і найменування спеціальності)
торгівля

Освітня програма (спеціалізація)
Економіка підприємства

Харченко Олександр Сергійович
(ПІРІЗВИЩЕ та ініціали)

Керівник Кіміно С. Т.
(ПІРІЗВИЩЕ та ініціали)

Рецензент Мащук О. В.
(ПІРІЗВИЩЕ та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет Будівництво, архітектура та дизайн
Кафедра Будівництво, торгівля та бізнес-діяльність
Ступінь вищої освіти магістр
Спеціальність 076 Будівництво та торгівля
(код і найменування)
Освітня програма (спеціалізація) Економіка підприємства
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Плещинський В.М.
«17» вересня 2023 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Плещинський Олександр Сергійович
(ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Дослідження організації виробничої діяльності суб'єкта господарювання

керівник проекту (роботи) Кіштор С.Т. д-р.ф.т.н.
(науковий ступінь, вчене звання, ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «28» вересня 2023 року № 374

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 1 грудня 2023

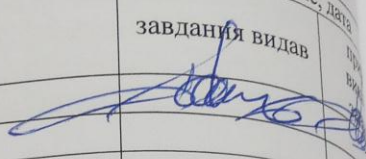
3. Вихідні дані до проекту (роботи) науково-методичні матеріали, нормативні акти, статистичні дані ТЦОЗ, Web-diagnostica

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретичні аспекти організації виробничої діяльності суб'єкта господарювання
Економічна сутність організації виробничої діяльності підприємства
Реалізація заходів щодо вдосконалення організації виробничого процесу суб'єкта господарювання

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, кількість слайдів, плакатів)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

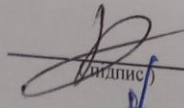
Розділ	ПРІЗВИЩЕ, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата завдання видав
1-3	Кіймо І. Т., д.т.н. проф.	
Нормокопії	Бобко Н. А.	

7. Дата видачі завдання « 28 » вересня 2023 року.

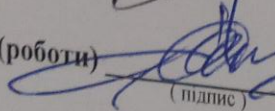
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)
1	Закріплення та урештєння завдання	28.09.23
2	Набір статистичних матеріалів	03.10.23
3	Підготовка першого розділу	10.10.23
4	Підготовка другого розділу	24.10.23
5	Підготовка третього розділу	10.11.23
6	Задання на вихреву та нормокопії	24.11.23

Студент(ка)

 Александр Кургенко
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник проєкту (роботи)

 Ігор Кіймо
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Диплом
30 джерел.

Об'єкт
ТОВ «Web-d

Мета
поліпшення
впроваджен

Завд
підвищен

впровадж
складови

Ме
та екон

процесу
оптиміз

ЕФЕК

ІНТЕ

ІНТЕ

РЕФЕРАТ

Дипломна робота містить: 97 сторінки, 34 таблиці, 7 рисунків, 1 додаток, 30 джерел.

Об'єкт дослідження – процеси організації виробництва на підприємстві ТОВ «Web-diagnostics»

Мета роботи - формування організаційно-економічного механізму поліпшення виробничо-господарської діяльності підприємства та оцінка впроваджених заходів.

Завдання роботи - розгляд основних теоретичних аспектів оцінки підвищення економічної ефективності виробництва підприємства, розробка і впровадження заходів щодо поліпшення виробничої та організаційної складових підприємства.

Методи дослідження - збір і аналіз інформації про поточне фінансовий та економічний стан підприємства, вивчення особливостей виробничого процесу, пошук і усунення проблемних ділянок виробничого ланцюга і оптимізація використання ресурсів.

ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ, ОЦІНКА УДОСКОНАЛЕНЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ВИРОБНИЧІ РЕСУРСИ, ІНТЕНСИВНЕ ЗАВАНТАЖЕННЯ, ЕКСТЕНСИВНЕ ЗАВАНТАЖЕННЯ, ІНТЕГРАЛЬНЕ ЗАВАНТАЖЕННЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	8
1.1 Роль економічної ефективності організації виробництва.....	8
1.2 Джерела інформації для оцінки виробничої діяльності.....	13
1.3 Нормативно-правова база виробничо-господарської діяльності підприємства.....	21
Висновки до першого розділу.....	27
2 ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	28
2.1 Техніко-економічна характеристика об'єкту дослідження ТОВ «Web-diagnostics» як суб'єкта господарювання.....	28
2.2 Аналіз ефективності організації виробничої діяльності ТОВ «Web-diagnostics» як суб'єкта господарювання.....	32
2.3 Дослідження ринку послуг, що надаються підприємством.....	52
Висновки до другого розділу.....	56
3 РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТОВ «WEB-DIAGNOSTICS».....	57
3.1 Основні напрями вдосконалення організації виробничої діяльності об'єкта дослідження ТОВ «Web-diagnostics».....	57
3.2 Оцінка економічної ефективності удосконалення організації виробництва на ТОВ «Web-diagnostics».....	79
Висновки до третього розділу.....	85
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТОК.....	91

ВСТУП

Ефективність виробництва належить до ключових категорій ринкової економіки, безпосередньо пов'язана з досягненням кінцевої мети розвитку громадського виробництва в цілому і кожним підприємством зокрема.

В умовах ринкової економіки підприємство неминуче стикається з проблемою обмеженості ресурсів і конкуренцією. Оцінка підходів щодо удосконалення організації виробництва є необхідною на будьякому підприємстві для збереження його позицій на ринку, підвищення ефективності виробництва та прискорення розвитку. Сфера розробки веб-ресурсів є досить молодою і подібний аналіз на відповідних підприємствах ще не проводився, це додатково підкреслює необхідність дослідження та оцінки шляхів удосконалення виробництва.

У найбільш загальному вигляді економічна ефективність виробництва є кількісним співвідношенням двох величин - результатів господарської діяльності і виробничих витрат. Проблема підвищення ефективності виробництва займає в господарському житті підприємства одно з центрових місць[1].

Суть проблеми підвищення економічної ефективності організації виробництва полягає у збільшенні економічних результатів на кожен одиницю витрат в процесі більш раціонального використання наявних ресурсів.

Метою цієї роботи є формування організаційно-економічного механізму підвищення економічної ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства та оцінки впроваджених заходів.

Поставлена мета досягається рішенням наступних завдань :

- 1) розглянути основні теоретичні аспекти оцінки економічної ефективності діяльності підприємства;
- 2) проаналізувати організаційну структуру об'єкту дослідження ТОВ «Web-diagnostics»;
- 3) розрахувати показники ефективності діяльності підприємства;

4) сформулювати перелік заходів щодо поліпшення організації виробничої діяльності об'єкта дослідження;

5) порівняти отримані результати з результатами попередніх періодів та оцінити економічну ефективність удосконалення організації виробництва суб'єкта господарювання;

6) зробити висновки та сформулювати перелік рекомендацій щодо майбутнього розвитку впроваджених заходів.

У першому розділі дипломного проекту розглядаються теоретичні аспекти діяльності підприємства в умовах ринкової економіки, оцінки виробничої потужності і підвищення ефективності виробництва, що забезпечує формування оптимальної системи організації виробництва, спрямованої на стійкий розвиток підприємства.

У другому розділі наводиться техніко-економічна і організаційна характеристика підприємства, здійснюється економічна оцінка основних показників ефективності виробничої діяльності. Проводиться дослідження ринкової ніші, в якій підприємство здійснює господарську діяльність. Так само формується і аналізується перелік заходів по збільшенню виробничої потужності підприємства.

У третьому розділі визначаються витрати на впровадження запропонованого комплексу заходів по вдосконаленню виробництва суб'єкта господарювання. Проводяться розрахунки і порівняльний аналіз основних показників ефективності виробничої діяльності підприємства в звітному періоді з базовим, формуються підсумкові результати впровадження запропонованих заходів.

Практична цінність результатів роботи полягає у визначенні техніко-економічної оцінки заходів щодо удосконалення організації виробництва на підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» на основі економічного аналізу основних складових діяльності підприємства.

1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Роль економічної ефективності організації виробництва

Уся доцільна діяльність людини, так або інакше, пов'язана з проблемою ефективності. У основі цього поняття лежить обмеженість ресурсів, бажання економити час, отримувати якомога більше продукції з доступних ресурсів.

Проблема ефективності - це завжди проблема вибору. Вибір торкається того, що робити, які види продукції, яким способом, як їх розподілити і який об'єм ресурсів використовувати для поточного і майбутнього споживання.

Рівень ефективності чинить вплив на рішення цілого ряду соціальних і економічних завдань, таких як швидке економічне зростання, підвищення рівня життя населення, зниження інфляції, поліпшення умов праці і відпочинку [1].

Ефективність від латинського слова «effectus» - виконання, дія. Спочатку поняття ефективності відносили до техніки і технології. При цьому під ефективністю розуміли міру виконаної роботи по відношенню до витраченої енергії або співвідношення між фактичним і потенційним результатом будь-якого процесу. Проте, що мається на увазі під роботою? Паровий двигун вважається менш ефективним, чим дизельний, оскільки в першому більший відсоток енергії витрачається даремно. Але з фізичної точки зору втрачена енергія теж виконує роботу, яка комусь потрібна. Це означає, що ефективність не є чисто об'єктивною або технологічною властивістю, а неминуче залежить від оцінок і є оцінною категорією [2].

Пізніше стали застосовувати поняття ефективності до економічної діяльності, розглядаючи ефективність виробничого процесу як відношення того, що зроблено до того, що необхідно для виробництва, зокрема, відношення випуску продукції до витрат ресурсів.

Господарська діяльність відповідно до конкретних умов буває звичайна та надзвичайна (рисунок 1.1).

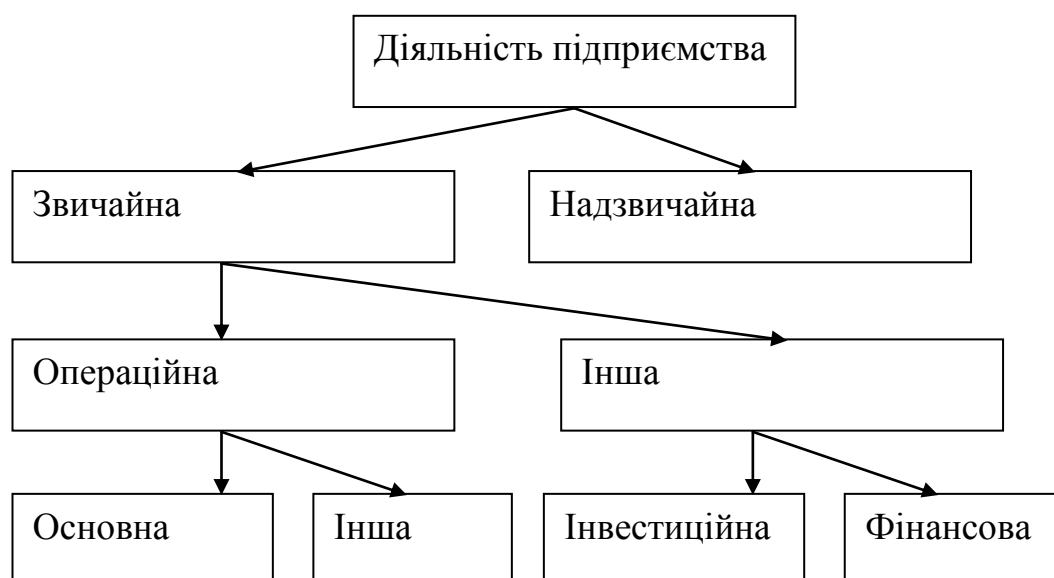

Рисунок 1.1 Класифікація видів діяльності підприємства

Ефективність економічної діяльності ще чіткіше підкреслює оцінний характер категорії «ефективність». Вона завжди пов'язана з відношенням цінності результату до цінності витрат і може мінятися зі зміною оцінок.

У прикладі з паровим двигуном і дизелем ріст цінності нафти в порівнянні з цінністю вугілля може змінити усе так, що працюючий на вугіллі паровий двигун стане ефективніший за дизель. Дизелем просто не користуватимуться із-за дорожнечі. Не існує такого процесу, машини, пристрою, настільки ефективного, щоб його не можна було зробити неефективним (чи настільки неефективного, щоб його не можна було зробити ефективним) при відповідній зміні цінностей. Усе залежить від того, яка мета має бути досягнута в результаті виробничої, економічної або будь-якій іншій доцільній діяльності. Підкреслимо цю особливість категорії ефективності- її оцінний характер [3].

Економічна ефективність - найважливіша соціально-економічна категорія, для якої характерні властивості динамічності і історичності. Ефективність виробничої діяльності властива різному рівню розвитку продуктивних сил кожної громадської формації. На усіх етапах історичного розвитку товариство завжди цікавило питання: ціною яких витрат і ресурсів

досягається кінцевий виробничий результат. Отже, початкова модель кількісної оцінки ефективності є співвідношенням між економічними результатами і витратами, ресурсами. Максимізація кінцевих результатів з одиниці витрат і ресурсів або мінімізація витрат і ресурсів на одиницю кінцевого результату- така первинна мета товариства, трудового колективу, окремої особи (працівника). Ця мета, метод її досягнення, шляхи і резерви підвищення економічної ефективності (їх класифікація і кількісна оцінка) є змістом економічної науки і економічних дисциплін (галузевих і функціональних) [3].

Початкові принципи виміру ефективності виробництва для усіх громадських формацій аналогічні. Безумовно, є і відмінності, обумовлені місцем, часом і практичним призначенням конкретного методу виміру, зрештою - характером економічних стосунків, у тому числі організацією управління економікою [3].

В умовах ринкової економіки і її становлення змінюється трактування і ієрархія критеріїв ефективності, їх змісту і характеристики. Оскільки основою ринкової економіки і підприємництва є прибуток, дохід, то первинним критерієм економічної ефективності виступає максимізація прибутку на одиницю витрат і ресурсів при високій якості продукції, робіт і послуг, забезпечення їх конкурентоспроможності. Зберігається в нових умовах і загальнонаціональний критерій ефективності : максимізація національного доходу, валового національного продукту на одиницю витрат і ресурсів при рівні добробуту життя народу, що підвищується. Така ієрархія критеріїв ефективності логічна і відбиває положення в ринковій економіці, бо загальнонаціональна ефективність виробництва залежить від ефективності виробничої діяльності первинних осередків виробництва (підприємств, об'єднань, акціонерних товариств, спільних підприємств). Чим ефективніше виробнича діяльність первинних ланок, тим вище і ефективність загальнонаціональної економіки в цілому, тим більше у товариства, держави ресурсів для вирішення соціальних і економічних завдань.

Розрізняють загальну (абсолютну) і порівняльну (відносну) ефективність. Загальна ефективність потрібна для оцінки і аналізу загальноекономічних результатів і ефективності на різних рівнях економіки (макро- та мікрорівнях) за певний період часу і в динаміці для зіставлення рівня ефективності по підприємствах і регіонах [2].

Порівняльна ефективність розраховується і аналізується при обґрунтуванні виробничо-господарських, технічних і організаційних рішень, що приймаються, для відбору з альтернативних варіантів найкращого (оптимального). Такий відбір здійснюється на основі зіставлення (порівняння) по варіантах системи техніко-економічних показників, розрахунку терміну окупності або коефіцієнта ефективності додаткових капітальних вкладень, величини економічного ефекту [4].

Суть економічної ефективності разом з її критеріями конкретизується на основі класифікації економічного ефекту (результату), а також витрат і ресурсів.

Реальність інформації про рівень ефективності усього пов'язана з класифікацією і формами вираження економічного ефекту. Оцінка економічного ефекту, як правило, включає три групи показників : об'ємні, кінцеві і соціальні результати.

Об'ємні показники економічного ефекту є початковими і включають натуральні і вартісні показники об'єму зробленої продукції і послуг : обсяг виробництва продукції в натуральних вимірниках, валову, товарну продукцію, об'єм будівельно-монтажних робіт, нормативну вартість обробки та ін.

Наступна група показників ефекту відбиває кінцеві результати виробничо-господарської діяльності на різних рівнях управління, задоволення потреб ринку, якісну структуру виробництва. До них відносяться: національний дохід, чиста продукція, валовий національний продукт, прибуток, економія від зниження собівартості, об'єм продажів у відповідних цінах, введення в дію виробничих потужностей і фондів, якість продукції і послуг [4].

Об'ємні результати враховуються при розрахунку диференційованих показників ефективності, а кінцеві економічні результати - при розрахунку узагальнюючих (комплексних) показників ефективності [4].

Важливе місце в оцінці ефективності виробництва належить соціальним результатам, що виражають відповідність результату виробничо-господарській діяльності соціальним цілям товариства, колективу, пріоритетність людського (особового) чинника в розвитку економіки. Соціальні результати виражають усе, що пов'язано з життєдіяльністю людей, як у сфері виробництва, так і поза нею. Економічні інтереси виробників знаходяться в тісному взаємозв'язку з соціальними результатами: чим вище економічні результати, тим вище мають бути і соціальні результати і навпаки. Соціальні результати відбиваються в таких показниках, як підвищення рівня життя (ріст оплати праці, реальних прибутків, прожитковий мінімум, забезпеченість житлом, рівень медичного обслуговування, загальноосвітній і професійний рівень працівників), вільний час і ефективність його використання, умови праці (скорочення травматизму, плинність кадрів, зайнятість населення), стан екології і вплив виробництва на екологічну обстановку в країні і регіоні. Слід зазначити, що соціальні результати і їх вплив на економічні результати не завжди піддаються точній кількісній оцінці, широко поширена їх непряма оцінка, ранжирування цілей [5,ст.52].

Класифікація витрат і ресурсів у світовій практиці універсальна, в ній виділяються наступні основні види витрат і ресурсів : витрати живої праці (відпрацьований час, фонд заробітної плати), матеріальні витрати (витрати сировини, матеріалів, палива, енергії), виробничі фонди (основні виробничі фонди, оборотні фонди, фонди звернення), капітальні вкладення, інвестиції (витрати на розширене відтворення основних фондів і приріст оборотних фондів), природні ресурси (земля, запаси корисних копалини, лісу, води), інформаційні ресурси (знання, результати наукових досліджень, винаходи і раціоналізаторські пропозиції), час, як економічна категорія (робочий період, час виробництва, терміни реалізації інвестицій, інновацій, впровадження нової

техніки). Усі витрати і ресурси підрозділяються на поточні (витрати виробництва і звернення) і одноразові (капітальні вкладення) витрати, спожиті і вживані ресурси, одиничні і сукупні [5].

Витрати - це спожиті впродовж року виробничі ресурси у вигляді трудових і матеріальних витрат. Виробничі ресурси - це накопичені за ряд років матеріальні і фінансові засоби, фонди (основні фонди і оборотні кошти), а також потенційні людські ресурси (трудові ресурси) з кількісною і якісною характеристиками.

Поточні витрати є постійними матеріальними витратами і трудовими витратами, необхідними для виробництва продукції і послуг впродовж року, одноразові витрати - це що авансуються на ряд років фінансові і матеріально-технічні кошти (інвестиції), необхідні для розширеного відтворення виробничих фондів, технічного вдосконалення виробництва. На відміну від поточних витрат, які приносять ефект, як правило впродовж року, одноразові витрати дають ефект через певний період часу, як правило, більше року, після введення в дію виробничих потужностей [5].

1.2 Джерела інформації для оцінки виробничої діяльності

Узагальнюючі оцінки фінансово-господарської діяльності здійснюються на основі аналізу даних фінансової звітності із застосуванням сукупності методів та прийомів фінансового аналізу. До основних узагальнюючих оцінок фінансово-господарської діяльності підприємства відносять оцінки його фінансового стану, фінансових результатів, ефективності фінансово-господарської діяльності, а також кредитоспроможності[6].

Фінансовий стан підприємства характеризують склад і структура його фінансових ресурсів та активів, а також рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Основним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства є його баланс як у звичайному, так і в агрегованому вигляді.

На рисунку 1.2 приведені основні завдання виробничо-господарського аналізу.

Завдання аналізу виробничо-господарської діяльності	Визначення загальних тенденцій та закономірностей зовнішнього середовища, а також їх впливу на діяльність конкретного підприємства
	Об'єктивне оцінювання економічних явищ і процесів господарської діяльності
	З'ясування причинно-наслідкових зв'язків між окремими явищами і процесами
	Пошук резервів діяльності підприємства
	Узагальнення результатів аналізу для прийняття обґрунтованих рішень
	Контроль виконання управлінських рішень

Рисунок 1.2 Основні завдання виробничо-господарського аналізу [7]

Методика оцінки фінансового стану передбачає аналіз фінансових ресурсів, активів підприємства, а також аналіз платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості із застосуванням методів та прийомів фінансового аналізу. Як правило, у процесі оцінки фінансового стану одночасно використовують горизонтальний, вертикальний, порівняльний методи аналізу та аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів[6].

Аналіз фінансових ресурсів починають із визначення основних показників власного капіталу: його величини, розміру статутного, резервного, додаткового, неоплаченого, вилученого капіталу, а також величини нерозподіленого прибутку (збитку). Підлягають визначенню реальна вартість внесків до статутного капіталу, здійснених у вигляді нематеріальних чи матеріальних активів, обсяги та строки заборгованостей учасників за внесками до статутного капіталу; причини наявності чи відсутності додаткового й вилученого капіталу[7]. При аналізі зобов'язань підприємства визначають строки та обсяги:

- довго- та короткострокових зобов'язань;

- зобов'язань фінансового та нефінансового характеру (тобто процентних та безпроцентних);
- банківських і комерційних кредитів;
- позик у вигляді цінних паперів;
- заборгованостей перед постачальниками та покупцями;
- заборгованостей перед бюджетом, позабюджетними фондами, працівниками підприємства тощо.

Особливу увагу звертають на обсяги неповернених вчасно позик, пролонгованих кредитів, прострочених заборгованостей,

У процесі аналізу необоротних активів визначають їх склад, структуру та ступінь зносу. Для основних засобів визначають їх балансову та ринкову вартість, аналізують рівень морального і фізичного зносу, визначають, яка частина основних засобів активно використовується в процесі виробництва, а яка переважно вилучена з господарського обороту, а також які кошти витрачає підприємство на утримання основних засобів у робочому стані. Вартість, рівень морального зносу та ступінь використання у господарській діяльності нематеріальних активів уточнюють із метою виявлення реальної величини чистих та іммобілізованих активів підприємства. За наявності у підприємства інвестиційного портфеля визначають його якість, а саме якою мірою відповідає дохідність портфеля його ризико-вості, ринковим процентним ставкам та дохідності альтернативних інвестицій [7].

Оборотні активи підприємства групують за рівнем ліквідності з урахуванням стандартних підходів та реальних їх властивостей з тим, щоб точніше визначити рівні ліквідності та платоспроможності підприємства. Так, неякісні сировина, матеріали, комплектуючі, прострочена чи сумнівна до погашення дебіторська заборгованість можуть бути визнані іммобілізованими активами і вилучені з розрахунків при обчисленні коефіцієнтів ліквідності.

Дебіторську заборгованість класифікують за обсягами за окремими дебіторами та за строками існування, а також поділяють на таку, за якою сплачуються (надані комерційні кредити) та не сплачуються проценти, а також

таку, що пов'язана і не пов'язана з операційною діяльністю. Це дає змогу більш точно зіставити окремі групи оборотних активів із відповідними їм за строками погашення поточними зобов'язаннями.

Докладний аналіз активів та ресурсів підприємства дає змогу виявити іммобілізовані активи, які практично вилучені з господарського обороту, але відволікають кошти на своє утримання, отримати правильне уявлення про ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства і, як результат, дати об'єктивну характеристику його фінансовому стану.

Такий аналіз ресурсів та активів підприємства можливий лише за наявності доступу до первинної бухгалтерської документації, тобто при проведенні внутрішнього аналізу, який виконують менеджери підприємства. У процесі аналізу, як правило, використовують балансові та скориговані з урахуванням реальної ліквідності, ризику неповернення та інших чинників величини. Зовнішній аналіз дає менш об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства, оскільки ґрунтується на даних річної фінансової звітності (якщо вона оприлюднюється) або на наближених даних та оцінках [8].

Аналіз фінансових результатів та ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються абсолютними та відносними показниками. До основних абсолютних показників відносять прибуток, який отримує підприємство в результаті проведення операційної діяльності, прибуток, отриманий від реалізації необоротних активів і від здійснення фінансових операцій, а також балансовий та чистий прибуток. Залежно від потреб аналізу для розрахунків використовують різні категорії прибутку та доходу, а саме: дохід до сплати процентів та податків, валовий дохід, прибуток до оподаткування, балансовий, чистий, нерозподілений прибуток [8].

Акціонери та потенційні інвестори насамперед аналізують прибуток, який підлягає розподілу серед акціонерів, і капіталізований прибуток, тобто аналізують прибуток, який вони отримали чи зможуть отримати на вкладені в певне підприємство кошти. Кредитори прагнуть отримати інформацію про

розмір доходу, з якого ще не сплачувались проценти за банківськими кредитами та іншими позиками, а також про розмір перевищення цього доходу над процентними виплатами за боргом. Фінансових менеджерів підприємства цікавлять усі питання, пов'язані з процесами формування та розподілу прибутку, і всі складові та категорії прибутку.

Відносними показниками фінансових результатів є коефіцієнти рентабельності капіталу та виробничого процесу, розглянуті вище. Коефіцієнти рентабельності є одними із найважливіших як для акціонерів, так і для партнерів по бізнесу та кредиторів підприємства, оскільки свідчать не тільки про загальну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, а й про можливості його подальшого економічного зростання [8].

Разом з абсолютними показниками коефіцієнти рентабельності та ефективності є основою для проведення аналізу фінансових результатів та ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Інформаційним забезпеченням такого аналізу є Звіт про фінансові результати, Баланс, дані облікових регістрів тощо.

Аналіз починають зі з'ясування структури доходів та витрат підприємства, а також основних складових собівартості з метою виявлення витрат, які можуть бути скорочені без відчутного впливу на якість виробленої продукції. Після цього аналізують вплив різних чинників на величину прибутку і виявляють ті з них, які мають найбільший вплив на його величину. Прибуток від операційної діяльності порівнюють з іншими складовими прибутку. Перевищення прибутку від іншої реалізації чи від фінансових операцій над операційним прибутком свідчить про нестійку структуру доходів підприємства та про можливі спади в рівнях прибутку в наступні роки [9].

Порівняння балансового прибутку з прибутком до оподаткування дає змогу зробити висновки про ефективність амортизаційної політики та політики управління витратами подвійного призначення. Стійке і значне перевищення прибутку до оподаткування над балансовим свідчить про низький рівень

управління податками та незадовільні темпи економічного зростання підприємства.

Порівнянням абсолютних показників фінансових результатів з обсягом сплачених дивідендів та темпами капіталізації підприємства визначають достатність прибутку та ефективність його розподілу. Підприємство в результаті діяльності має задовільний рівень прибутку й оптимально його розподіляє, якщо при цьому забезпечується необхідний для подальшого розвитку рівень капіталізації, а акціонери задоволені розміром дивідендів та дивідендною політикою.

Заключним етапом дослідження є комплексний аналіз показників фінансових результатів та коефіцієнтів ефективності, за допомогою якого оцінюють резерви збільшення прибутку підприємства та дають загальну оцінку ефективності його фінансово-господарської діяльності. Діяльність підприємства може бути визнана високоефективною тільки тоді, коли високі порівняно з іншими підприємствами галузі рівні рентабельності супроводжуються високими значеннями коефіцієнтів ефективності, тобто якщо підприємство є високоприбутковим і ефективно використовує свої оборотні та необоротні активи [9].

Структура системи управління підприємства представлена на рисунку 1.3

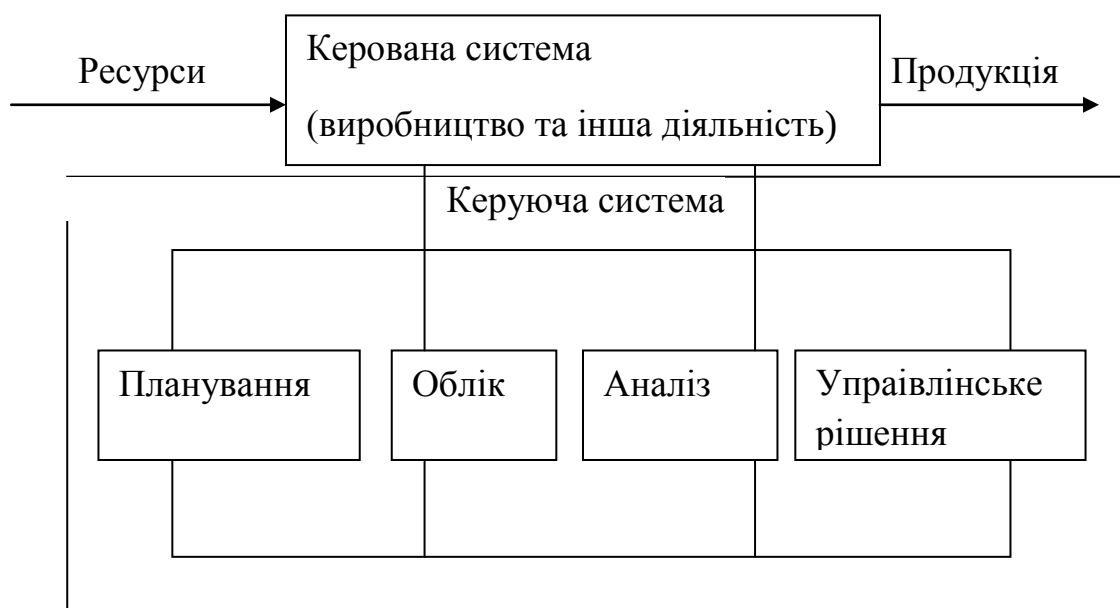

Рисунок 1.3 Структура системи управління підприємства

Кредитоспроможністю називають наявність у підприємства передумов для отримання кредиту та спроможність повернути його. Передумовами для отримання кредиту вважають акуратність підприємства при розрахунках за раніше отриманими кредитами, стійкий фінансовий стан і задовільний рівень рентабельності. Спроможність повернути кредит оцінюють наближено, прогножуючи результати та ефективність майбутньої діяльності підприємства. При цьому насамперед оцінюють чисті грошові потоки, які отримає підприємство в майбутньому, з погляду їх достатності для погашення позики. Оскільки фінансовий стан підприємства і його спроможність погашати кредит можуть змінюватися з часом, рівень кредитоспроможності підприємства підлягає регулярній переоцінці протягом строку кредитування [9].

Кредитоспроможність нерідко вважають однією з найбільш узагальнених оцінок фінансового стану підприємства, оскільки її аналіз включає як оцінку минулого та поточного, так і прогноз майбутнього фінансового стану підприємства. Якщо рівень кредитоспроможності (кредитний рейтинг) встановлюється відомим рейтинговим агентством, то це є основою для прийняття рішень щодо співпраці з даним підприємством для багатьох інвесторів, кредиторів та інших учасників ринку [9].

Оцінку кредитоспроможності починають із вивчення відносин підприємства з кредиторами у минулому та аналізу його фінансового стану. Для цього вивчають склад фінансових ресурсів, активів підприємства і визначають за результатами розрахунків відповідних груп коефіцієнтів рівні ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Після цього оцінюють загальну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства на основі даних про його виробничу діяльність, значень коефіцієнтів рентабельності та ефективності. Як правило, всі оцінки проводять на основі даних фінансової звітності за кілька попередніх років для отримання більш об'єктивної оцінки фінансового стану та фінансово-господарської діяльності підприємства.

На наступному етапі оцінюють спроможність підприємства погасити позику, іншими словами, аналізують джерела погашення кредиту. При короткостроковому кредитуванні насамперед аналізують обсяги реалізації продукції за останні роки та склад оборотних засобів підприємства, оскільки основним джерелом погашення короткострокових кредитів є виручка від реалізації продукції, а при її недостатності — товарно-матеріальні запаси та дебіторська заборгованість, трансформовані у грошові кошти.

При довгостроковому кредитуванні аналіз джерел погашення кредиту полягає у вивченні перспектив розвитку підприємства та оцінці його можливостей мати в майбутньому чисті грошові надходження, достатні для повернення основної суми боргу та процентів. З цією метою докладно аналізують фінансову звітність за попередні роки і здійснюють досить точний прогноз очікуваних грошових потоків на основі бізнес-планів позичальника[10].

Для того щоб оцінка кредитоспроможності мала об'єктивний характер, фінансова інформація, на основі якої проводиться оцінка, повинна задовольняти певним вимогам. Зокрема, вона має містити річну або квартальну фінансову звітність: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал не менш як за трирічний період, причому останні фінансові звіти повинні містити дані на кінець останнього кварталу або півріччя. При короткостроковому кредитуванні для аналізу необхідно мати інформацію про склад та структуру запасів, а також розшифровку дебіторської та кредиторської заборгованості за останні 12—18 місяців, при середньо- та довгостроковому кредитуванні — бізнес-план, який містив би різні варіанти фінансового плану та прогноз грошових потоків на період надання позики.

Для оцінки виробничої діяльності підприємством було надано дані про середньомісячні об'єми виконаних робіт і наданих послуг за 2020р. (Додаток).

1.3 Нормативно-правова база виробничо-господарської діяльності підприємства

Підприємства в Україні здійснюють свою діяльність відповідно до вимог ст.62-71 Господарського Кодексу України, якщо інше щодо підприємств окремих видів не передбачено цим Кодексом та іншими законами, прийнятими відповідно до нього.

Якщо законом не встановлено інше, підприємство в своїх діях керується статутом.

Згідно із ст.65 ГКУ управління підприємством здійснюється відповідно до його установчих документів на основі поєднання прав власника щодо господарського використання свого майна і участі в управлінні трудового колективу. Якщо на підприємстві використовується наймана праця, між власником (або уповноваженим ним органом) і трудовим колективом (або уповноваженим ним органом) повинен укладатися колективний договір, яким регулюються виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства. Вимоги до змісту і порядок укладення колективних договорів визначаються законодавством про колективні договори[10].

Створення підприємства і налагодження його роботи є доволі клопітливою, надзвичайно вибагливою і досить ризиковою справою.

Як визначається в ст.56 ГКУ, суб'єкт господарювання може бути утворений за таких умов:

- за рішенням власника майна або уповноваженого ним органу, а у випадках, спеціально передбачених законодавством, також за рішенням інших органів, організацій і громадян шляхом заснування нового, реорганізації (злиття, приєднання, виділення, поділу, перетворення) діючого суб'єкта господарювання з додержанням вимог чинного законодавства;

- шляхом примусового поділу (виділення) діючого суб'єкта господарювання за розпорядженням антимонопольних органів відповідно до антимонопольно-конкурентного законодавства України.

Установчими документами суб'єкта господарювання є рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання.

В установчих документах повинні бути зазначені [11]:

- найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання;
- мета і предмет господарської діяльності;
- склад і компетенція його органів управління, порядок прийняття ними рішень;
- порядок формування майна, розподілу прибутків та збитків;
- умови його реорганізації та ліквідації, якщо інше не передбачено законом.

У засновницькому договорі передбачені зобов'язання:

- утворити суб'єкт господарювання;
- визначити порядок спільної діяльності щодо його утворення;
- узгодити умови передачі йому свого майна;
- встановити порядок розподілу прибутків і збитків, управління діяльністю суб'єкта господарювання та участі в ньому засновників;
- узгодити порядок вибуття та входження нових засновників, інші умови діяльності суб'єкта господарювання, які передбачені законом;
- передбачити порядок його реорганізації та ліквідації відповідно до закону.

Статут суб'єкта господарювання повинен містити:

- відомості про його найменування і місцезнаходження;
- мету і предмет діяльності;
- розмір і порядок утворення статутного та інших фондів;
- порядок розподілу прибутків і збитків;
- відомості про органи управління і контролю, їх компетенцію;

- відомості про умови реорганізації та ліквідації суб'єкта господарювання;
- інші відомості, пов'язані з особливостями організаційної форми суб'єкта господарювання, передбачені законодавством.

Статут може містити й інші відомості, що не суперечать законодавству. Статут акціонерного товариства, крім зазначених відомостей, повинен містити також:

- відомості про види акцій, що випускаються;
- їх номінальну вартість;
- співвідношення акцій різних видів;
- кількість акцій, що купуються засновниками;
- наслідки невиконання зобов'язань щодо викупу акцій.

Статут товариства з обмеженою відповідальністю, крім зазначених загальних відомостей, повинен містити [10]:

- відомості про розмір часток кожного з учасників;
- розмір, склад та порядок внесення ними вкладів.

Статут затверджується власником майна (засновником) суб'єкта господарювання чи його представниками, органами або іншими суб'єктами відповідно до закону.

Відповідно до ст.58 ГКУ суб'єкт господарювання підлягає державній реєстрації.

Державна реєстрація суб'єктів господарювання здійснюється у виконавчому комітеті міської, районної у місті ради або в районній державній адміністрації за місцезнаходженням або місцем проживання даного суб'єкта, якщо інше не передбачено законом [11].

Для державної реєстрації суб'єкта господарювання подаються такі документи:

- рішення власника майна або уповноваженого ним органу у випадках, передбачених законом;

- установчі документи, передбачені законом для відповідного виду юридичних осіб;
- рішення Антимонопольного комітету України про згоду на створення, реорганізацію (злиття, приєднання) суб'єктів господарювання у випадках, передбачених законом;
- документ, що засвідчує сплату засновником внеску до статутного фонду суб'єкта господарювання в розмірі, встановленому законом;
- реєстраційна картка встановленого зразка;
- документ, що засвідчує сплату коштів за державну реєстрацію.

При створенні у процесі приватизації та/або корпоратизації відкритих акціонерних товариств повинен також бути поданий звіт про наслідки підписки на акції, затверджений Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Слід зауважити, що власник (засновник) або уповноважені ним органи несуть відповідальність за невідповідність вимогам законодавства та недостовірність документів, що подаються для реєстрації[9].

Державна реєстрація суб'єктів господарювання здійснюється у строк не більше 10 (десяти) днів з дня подання документів, зазначених у цій статті. Реєструючий орган зобов'язаний протягом цього строку видати суб'єкту господарювання свідоцтво про його державну реєстрацію [11].

На печатках і штампах суб'єкта господарювання повинен зазначатись ідентифікаційний код, за яким цього суб'єкта включено до державного реєстру суб'єктів господарювання, або ідентифікаційний код громадянина-підприємця.

Свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта господарювання та копія документа, що підтверджує взяття його на облік в органах державної податкової служби, є підставою для відкриття рахунків в установах банків.

Відомості щодо державної реєстрації суб'єкта господарювання включаються до єдиного державного реєстру, відкритого для загального ознайомлення.

Відомості щодо державної реєстрації підприємства, внесення змін до них підлягають опублікуванню реєструючим органом у спеціальному додатку до газети «Урядовий кур'єр» та/або офіційному друкованому виданні органу державної влади чи органу місцевого самоврядування за його місцезнаходженням протягом 10 (десяти) днів з моменту проведення державної реєстрації (внесення змін до відомостей державної реєстрації) в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України [10].

Порушення встановленого законом порядку створення суб'єкта господарювання або недостовірність чи невідповідність вимогам законодавства документів, поданих для реєстрації, є підставою для відмови в його державній реєстрації.

Перереєстрація суб'єкта господарювання проводиться у разі:

- зміни форми власності, на якій засновано даний суб'єкт;
- зміни організаційної форми господарювання;
- зміни найменування суб'єкта господарювання.

Скасування (припинення) державної реєстрації суб'єкта господарювання здійснюється за його особистою заявою, а також на підставі рішення суду у випадках визнання недійсними або такими, що суперечать законодавству, установчих документів, або здійснення діяльності, що суперечить закону чи установчим документам, або в інших випадках, передбачених законом. Скасування державної реєстрації припиняє господарську діяльність і є підставою для здійснення заходів щодо ліквідації суб'єкта господарювання [11].

Відповідно до ст.59 ГКУ припинення діяльності суб'єкта господарювання здійснюється шляхом:

- реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення);
- ліквідації - за рішенням власника чи уповноважених ним органів, за рішенням інших осіб - засновників суб'єкта господарювання чи їх правонаступників, а у випадках, передбачених цим Кодексом, - за рішенням суду.

У разі злиття суб'єктів господарювання усі майнові права та обов'язки кожного з них переходять до суб'єкта господарювання, утвореного внаслідок злиття.

У разі приєднання одного або кількох суб'єктів господарювання до іншого суб'єкта господарювання до останнього переходять усі майнові права та обов'язки приєднаних суб'єктів господарювання.

У разі поділу суб'єкта господарювання усі його майнові права і обов'язки переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частках до кожного з нових суб'єктів господарювання, утворених внаслідок такого поділу. У разі виділення нових суб'єктів господарювання до кожного з них переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частках майнові права і обов'язки реорганізованого суб'єкта.

У разі перетворення одного суб'єкта господарювання в інший до новоутвореного суб'єкта господарювання переходять усі майнові права і обов'язки попереднього суб'єкта господарювання.

Суб'єкт господарювання ліквідується:

- за ініціативою власника чи уповноважених ним органів, за рішенням інших осіб - засновників суб'єкта господарювання чи їх правонаступників, або за рішенням суду;
- у зв'язку із закінченням строку, на який він створювався, чи у разі досягнення мети, заради якої його було створено;
- у разі визнання його в установленому порядку банкрутом, крім випадків, передбачених законом;
- у разі скасування його державної реєстрації у випадках, передбачених законом.

Виконання завдань економічного аналізу на всіх стадіях виробничо-господарської діяльності підприємства потребує повного охоплення аналітичною роботою всіх служб і дільниць.

Тому необхідно розподілити обов'язки й відповідальність між структурними підрозділами та окремими спеціалістами (виконавцями),

ураховуючи кількість, територіальну цілісність структурних підрозділів і систем управління, структуру виробництва, структуру й технічну оснащеність управлінського апарату; організацію планування та обліку.

Провідними в організації та здійсненні аналізу виробничо- господарської діяльності підприємства і його підрозділів є планово-економічний, бухгалтерський і фінансовий відділи. Ці функціональні служби під керівництвом головного економіста (заступника директора з економічних питань) розробляють методи аналізу окремих об'єктів і показників; проводять попередній, оперативний і наступний (завершальний) аналіз діяльності підприємства в цілому і окремих його підрозділів, здійснюють контроль за проведенням аналізу іншими відділами підприємства та економічними службами окремих цехів; готують висновки і розробляють заходи для прийняття управлінських рішень за результатами проведеного аналізу [12].

Головними елементами, які характеризують етапи аналітичної роботи, є:

- вивчення і попередня оцінка досягнутого підприємством рівня (проти запланованого);
- вимірювання взаємозв'язку показників і факторів, та визначення на цій основі причин розбіжностей планових і фактичних показників;
- підсумкова оцінка, підрахунок резервів підвищення ефективності господарювання.

Ці головні елементи майже повністю збігаються з найбільш практично поширеною організацією економічного аналізу за трьома етапами: підготовчим, основним і завершальним.

Треба створити єдину обґрунтовану систему оцінних показників ефективності господарювання підприємств і їхніх підрозділів. Існує також необхідність у підвищенні оперативності економічного аналізу, удосконаленні організаційних форм аналітичної роботи і перебудові інформаційних потоків.

Висновки до першого розділу

Важливе місце в оцінці ефективності виробництва належить соціальним результатам, що виражають відповідність результату виробничо-господарській діяльності соціальним цілям товариства, колективу, пріоритетність людського (особового) чинника в розвитку економіки. Соціальні результати виражають усе, що пов'язано з життєдіяльністю людей, як у сфері виробництва, так і поза нею. Економічні інтереси виробників знаходяться в тісному взаємозв'язку з соціальними результатами: чим вище економічні результати, тим вище мають бути і соціальні результати і навпаки. Соціальні результати відбиваються в таких показниках, як підвищення рівня життя (ріст оплати праці, реальних прибутків, прожитковий мінімум, забезпеченість житлом, рівень медичного обслуговування, загальноосвітній і професійний рівень працівників), вільний час і ефективність його використання, умови праці (скорочення травматизму, плинність кадрів, зайнятість населення), стан екології і вплив виробництва на екологічну обстановку в країні і регіоні. Слід зазначити, що соціальні результати і їх вплив на економічні результати не завжди піддаються точній кількісній оцінці, широко поширена їх непряма оцінка, ранжирування цілей.

2 ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Техніко-економічна характеристика об'єкту дослідження ТОВ «Web-diagnostics» як суб'єкта господарювання

Основою дослідження виробничих процесів підприємства є розуміння особливостей діяльності підприємства в тій сфері, в якій воно пропонує свої товари і послуги. Першим кроком дослідження є збір поточної інформації про структуру і стан підприємства. Ця інформація відбита в техніко-економічній характеристиці.

Повна назва підприємства : Товариство з обмеженою відповідальністю «Web-diagnostics» (ТОВ «Web-diagnostics»)

Форма власності : приватна.

Офіційні відомості про адміністрацію — Директор — діючий на підставі Статуту

Чисельність працівників - 15 осіб (з них 3 начальники)

Виробничі приміщення - 40м²

Материнські, дочірні компанії, філії : відсутні

Веб-студія «Web-diagnostics» була створена в грудні 2018 року у складі двох фахівців. Діяльність фірми здійснюється по місцю реєстрації.

Галузь діяльності фірми — розробка стандартного програмного забезпечення.

Місія ТОВ «Web-diagnostics» - надати нові шляхи ведення бізнес-стосунків і реклами послуг, що надаються фірмою.

ТОВ «Web-diagnostics» є комерційною фірмою, свою виручку отримує від реалізації послуг споживачам.

Цілі ТОВ «Web-diagnostics» :

- отримання і ріст прибутку від реалізації послуг;
- збільшення популярності і відвідуваності сайту.

Види послуг, що робляться ТОВ «Web-diagnostics» :

- розробка веб-сайтів;
- доопрацювання існуючих порталів;
- написання модулів під використання CMS;
- оптимізація сайту в пошукових системах;
- публікації рекламних статей;
- технічна підтримка.

Ринок просування цих послуг не обмежується територією України і охоплює також зарубіжні країни.

Споживачі послуг, що робляться ТОВ «Web-diagnostics» :

- рекламні агентства України і з-за кордону;
- туроператори України і з-за кордону;
- готелі України;
- гідів, екскурсів, блогерів,...
- фірми, що займаються розробкою програмного забезпечення;
- фірми — представники торгового бізнесу (магазини, супермаркети);
- постачальники товарів для туризму;
- страхові компанії і брокери;
- постачальники транспортних послуг;
- агентства нерухомості і інші зацікавлені організації.

В таблиці 2.1 наведені економічні показники діяльності підприємства за 2009р. та 2010р.

Таблиця 2.1— Показники діяльності підприємства в попередніх періодах

Показник	2019р.	2020р.
1	2	3
Річний випуск продукції у вартісному вираженні, тис. грн.	963,56	1183,12
Кількість штатних працівників, чол	14	15

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
Загальна рентабельність, %	93	108
Прибуток, тис. грн.	64,37	98,75

Штатний розклад підприємства на 2020 рік приведено в таблиці 2.2

Таблиця 2.2— Штатний розклад на 2020р. ТОВ «Web-diagnostics»

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат в 2010г., чол
1	Керівництво	Директор	1
2		Гл.бухгалтер	1
3	Відділ розробки	Нач.відділу	1
4		Програміст	5
5		Дизайнер	4
6	Відділ просування	Нач.відділу	1
7		Фахівець з просування	2
	Разом	-	15

Крім того на кінець 2020г. сума на розрахунковому рахунку підприємства склала 250000грн.

У момент створення підприємства були внесені капітальні вкладення для устаткування 15-ти робочих місць. Кожне робоче місце включає комп'ютер і мінімальний набір меблів - стіл і стілець (таб. 2.3). При цьому комп'ютери дизайнерів повинні бути у зв'язку з виконуваними завданнями великої потужності, на відміну від комп'ютерів адміністрації, відділів SEO і розробки.

Таблиця 2.3— Вартість і структура робочих місць

Комп'ютер (стандартна комплектація)	
1	2
Процесор	Celeron Dual - Core E3300 2.5Ghz box
Материнська плата	ASUS P5G41 - M LX iG41+ICH7, LGA 775
Оперативна пам'ять	2048Mb DDR2 PC2 - 6400
CD/DVD -привод	DVD+-RW SAMSUNG SH - S202H/BEBE Black
Жорсткий диск	HDD 250 Gb WD 7200 Caviar Blue 16M
Монітор	19" Монітор LG W1942S - PF Wide LCD
Корпус	GRESSO GE - 7086, БЖ 400W
Додатково	Комплект Genius KB C210 (клав+мишей) Black
Вартість 1-го робочого місця програміста	3240 грн.
Комп'ютер (для роботи з графікою)	
Процесор	AMD Athlon 64 X2 Dual - Core Processor 5400+
Материнська плата	NVIDIA GeForce 8600 GT
Оперативна пам'ять	4096Mb DDR2 PC2 - 6400
CD/DVD -привод	DVD+-RW SAMSUNG SH - S202H/BEBE Black
Жорсткий диск	HDD 250 Gb WD 7200 Caviar Blue 16M
Монітор	19" Монітор LG W1942S - PF Wide LCD
Корпус	GRESSO GE - 7086, БЖ 400W
Додатково	Комплект Genius KB C210 (клав+мишей) Black
Вартість 1-го робочого місця дизайнера	5420 грн.
Меблі для робочого місця	
Стіл	350 грн.
Стілець	250 грн.

Отже, вартість устаткування робочих місць склала:

$$C_{\text{м}} = 3240 \times 11 + 5420 \times 4 + (350 + 250) \times 15 = 66320 \text{ грн.}$$

2.2 Аналіз ефективності організації виробничої діяльності ТОВ «Web-diagnostics» як суб'єкта господарювання

Організаційна структура фірми(рисунок 2.1) носить лінійно-функціональний характер.

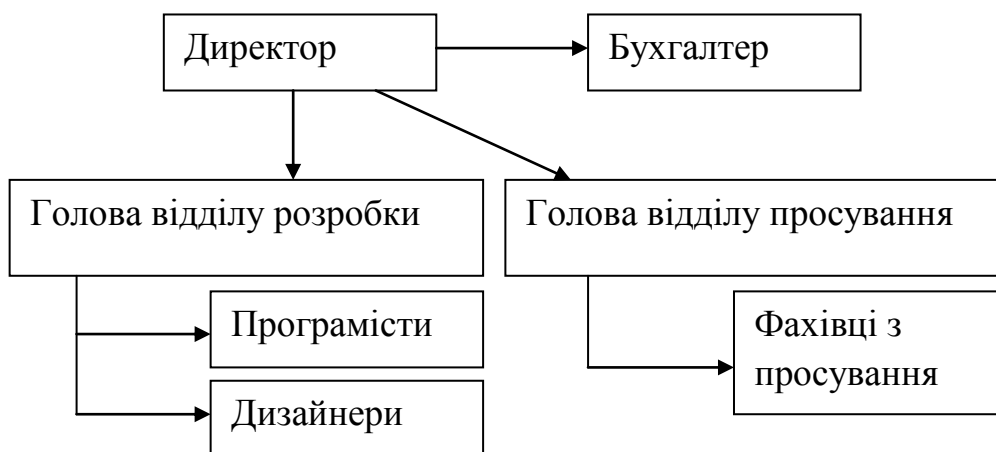

Рисунок 2.1 Організаційна структура підприємства за 2020р.

Виділено два функціональні відділи, що безпосередньо підкоряються адміністрації. До складу адміністрації відносяться директор фірми і головний бухгалтер. Діяльністю кожного відділу керує начальник відділу, що звітує про свою роботу директорові. Крім того кожен начальник відділу, так само виконує роль фахівця провідної посади свого відділу(відділ просування — фахівець з просування, відділ розробки — програміст). Директор керує діяльністю фірми в цілому і координує взаємодію між відділами.

Для подальшого аналізу організаційної структури варто підрахувати показники економічної діяльності підприємства та визначити слабкі місця, що пов'язані із організаційною структурою підприємства.

Оренда приміщення площею 40 м^2 під офіс складає 20000 грн./міс., отже — 240000 грн./рік.

Оплата споживаної електроенергії з розрахунку 150 Вт/ч на робоче місце і вартості одного кВт рівною 1грн., складає

$$\frac{150 \times 8 \times 15 \times 220}{1000} = 3960 \text{ грн./рік.}$$

Амортизаційні відрахування (таб. 2.4) на цьому підприємстві розраховуються по кумулятивному методу[13] на 6 років, з урахуванням нульової ліквідної вартості ОС :

$$A = (B_n - B_{\text{л}}) \times (P_{\text{к}} : K_p), \quad (2.1)$$

де B_n - первинна вартість об'єкту ОС;

$B_{\text{л}}$ - ліквідаційна вартість об'єкту ОС;

$P_{\text{к}}$ - кількість років, які залишаються до кінця терміну корисного використання об'єкту ОС;

K_p - сума числа років корисного використання об'єкту ОС

Таблиця 2.4— Амортизаційні відрахування

Рік	Залишкова вартість на початок року, грн.	Річна норма амортизації, %	Річна норма амортизації, грн.	Залишкова вартість на кінець року, грн.
2019	66320,00	28,57	18948,57	47371,43
2020	47371,43	23,81	15790,48	31580,95
2021	31580,95	19,05	12632,38	18948,57
2022	18948,57	14,29	9474,29	9474,29
2023	9474,29	9,52	6316,19	3158,10
2024	3158,10	4,76	3158,10	0,00

Визначивши структуру підприємства, а також проаналізувавши сьогоdnішню ситуація на ТОВ «Web-diagnostics», була отримана досить повна картина, яка надалі сприятиме розумінню отриманих результатів і допоможе визначити стратегічний напрям в подальшому розвитку підприємства.

Оскільки на підприємствах, які працюють в сфері веб-розробок основною рушійною силою виробництва є трудові ресурси, то варто приділяти їм якомога

більше уваги. Об'єми та якість виконаних робіт, а отже й престиж та прибуток підприємства, не в останню чергу залежить від ступеня задоволеності працівників посадою, яку вони займають, заробітною платою, можливістю отримання повноцінного відпочинку, медичнської допомоги, тощо... Отже розрахуємо фонд оплати праці за 2020р.

Розрахунок фонду оплати праці ТОВ «Web-diagnostics»

Відповідно до ст. 52 Кодекси законів про працю України підприємствам встановлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями і шестиденний робочий тиждень з одним вихідним вдень на тих підприємствах, де по характеру виробництва і умовам роботи введення п'ятиденного робочого тижня недоцільне (наприклад, автотранспортні підприємства).

Під час розрахунку ФОТ, норму тривалості робочого часу на рік слід розраховувати за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу і воскресіння.

Розрахунок річного ефективного балансу робочого часу виконавця

Ефективний (корисний) фонд робочого часу (Ф_е) в днях визначається по формулі:

$$\Phi_{\text{е}} = \Phi_{\text{н}} - H_{\text{я}}, \quad (2.2)$$

де $\Phi_{\text{н}}$ – номінальний фонд робочого часу в днях;

$H_{\text{я}}$ – цілоденні нез'явлення.

$$\Phi_{\text{н}} = 365 - 113 = 252 \text{ д.}$$

Середня номінальна тривалість робочого дня ($\Pi_{\text{д}}^{\text{н}}$) в годинах визначається по формулі[14]:

$$P_{\partial}'' = 8 \times Y_{\partial 1} + 7 \times Y_{\partial 2} - \frac{D_c}{\Phi_{\partial}} \times Y_{\partial 1}, \quad (2.3)$$

де $Y_{\partial 1}$ - питома вага робітників, що мають тривалість зміни 8 годин;

$Y_{\partial 2}$ - питома вага робітників, що мають тривалість зміни 7 годин;

D_c - кількість передсвяткових днів, коли тривалість зміни зменшується на одну годину (для працівників, що мають 40, - годинний робочий тиждень)

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» усі працівники працюють по 8-годинному графіку, отже:

$$P_{\partial}'' = 8 - \frac{6}{365} = 7,984 \text{ ч.}$$

Ефективний (корисний) фонд робочого часу середнесписочного робітника в годиннику визначається як твір ефективного фонду робочого часу в днях на корисну середню тривалість робочого дня в годиннику [14].

$$P_{\partial \text{ч}} = \Phi_{\partial} \times P_{\partial}'' \quad (2.4)$$

$$P_{\partial \text{ч}} = 252 \times 7,984 = 2010 \text{ ч.}$$

Втрати робочого часу у зв'язку із скороченим робочим днем підліткам і 7-годинним робочим днем відсутні.

Таблиця 2.5— Баланс робочого часу одного виконавця.

№ п/п	Показники	Величина показника
1	2	3
1.1	у днях	252,00
1.2	у годинах	2010,00
2	Нез'явлення на роботу, дні	113,00
2.1	Чергові і додаткові відпустки	21,00
2.2	Учбові відпустки	2,00
2.3	Відпустки по вагітності і пологам	3,00
2.4	Невиходи по хворобах	4,00

Продовження 2.5

1	2	3
2.5	Інші нез'явлення, дозволені законодавством (виконання держ. обов'язків та ін.)	2,00
	Разом нез'явлень.	32,00
3	Ефективний (корисний) фонд робочого часу в днях	252-32=220
4	Номінальна середня тривалість робочого дня в годинах	7,98
5	Втрати часу у зв'язку із скороченням тривалості робочого дня (підліткам і тому подібне), години	0,00
6	Ефективна (корисна) середня тривалість робочого дня в години	7,98
7	Ефективний (корисний) річний фонд робочого часу одного працівника в годинах.	1754,00

Розрахунок річного ефективного фонду часу роботи устаткування

Для устаткування плановими втратами робочого часу являються знаходження устаткування в планово-запобіжному ремонті, профілактичному огляді, наладці і інших роботах, передбачених правилами технічної експлуатації. Зазвичай ці роботи плануються у розмірі 2-5% від режимного фонду роботи устаткування.

Режимний фонд роботи устаткування (Φ_p) залежить від режиму роботи підприємства і визначається по формулі[14]:

$$\Phi_p = \Phi_n \times n, \quad (2.5)$$

де n - кількість робочих змін на підприємстві.

$$\Phi_p = 220 \times 1 = 220$$

Ефективний фонд часу роботи устаткування ($\Phi_{\text{э}}$) визначається по формулі:

$$\Phi_{\text{з}} = \Phi_{\text{р}} \times \left(1 - \frac{T_{\text{нпр}}}{100}\right), \quad (2.6)$$

де $T_{\text{нпр}}$ - втрати на планово- попереджувальні ремонти, %.

$$\Phi_{\text{з}} = 220 \times \left(1 - \frac{3}{100}\right) = 214 \text{ д.}$$

Розрахунок заробітної плати

До складу ФОП включається основна, додаткова зарплати, а так-же оплата лікарняних і відпусток.

$$\text{ФОТ} = \sum (\text{ЗП}_{\text{осн}} + \text{ЗП}_{\text{доп}} + \text{ЗП}_{\text{др}}), \quad (2.7)$$

де ФОП – фонд оплати праці за звітний період, грн.;

Зпосн – основна ЗП;

Зпдоп – додаткова ЗП;

ЗПдр – інші виплати і заохочення.

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» застосовується система оплати праці з фіксованою заробітною платою. Розмір основної заробітної плати приведений в таблиці 2.6

Таблиця 2.6— Тарифікація робочого часу штатних працівників

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат в 2020г., чел	Посадовий оклад в 2020г., грн./мес
1	2	3	4	5
1	Керівництво	Директор	1	14500
2	Керівництво	Гл.бухгалтер	1	13000
3	Відділ розробки	Нач.відділу	1	13800

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5
4	Відділ розробки	Програміст	5	13500
5		Дизайнер	4	13000
6	Відділ просування	Нач.відділу	1	13100
7		Фахівець з просування	2	25000

Розрахунок додаткової зарплати працівників і премії

До додаткової зарплати відносяться: оплата чергових відпусток, оплата часу, пов'язаного з виконанням державних обов'язків, оплата пільгового годинника підліткам та ін.;

Додаткова зарплата виробничих робітників обчислюється у вигляді відсотка від основної зарплати.

$$Z_{\text{доп}} = (Z_{\text{осн}} \times K_{\text{доп}}), \quad (2.8)$$

де $K_{\text{доп}}$ - коефіцієнт додаткової зарплати від основної.

Цей коефіцієнт обчислюється за формулою:

$$K_{\text{доп}} = \frac{T_{\text{ном}}}{T_{\text{нев}}}, \quad (2.9)$$

де $T_{\text{ном}}$ - номінальне робоче времена (дні);

$T_{\text{нев}}$ - передбачені законом невиходи (дні).

$$K_{\text{доп}} = \frac{32}{252} = 0,1269$$

Величини додаткових заробітних плат приведені в таблиці 2.7

Таблиця 2.7— Розміри додаткових заробітних плат в 2020г.

№ п/п	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./міс
1	Директор	1	14500	5710,5
2	Гл.бухгалтер	1	13000	3807
3	Нач.відділу	1	13800	4822,2
4	Програміст	5	13500	4441,5
5	Дизайнер	4	13000	3807
6	Нач.відділу	1	13100	3933,9
7	Фахівець з просування	2	25000	3172,5

Премія розраховується від суми основної і додаткової заробітної плати і обчислюється за формулою[12]:

$$Pr = (Z_{осн} + Z_{дон}) \times \frac{\%Pr}{100\%} \quad (2.10)$$

де $Z_{осн}$ - основна заробітна плата, грн.;

$\%Pr$ - розмір премії, %.

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» премія складає 15%. Розрахунок розмірів премій приведений в таблиці 2.8

Таблиця 2.8— Розмір преміальних відрахувань

№ п/п	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес
1	2	3	4	5	6
1	Директор	1	14500	5710,5	7606,5

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6
2	Гл.бухгалтер	1	13000	380,7	5071,0
3	Нач.відділу	1	13800	4822,2	6423,3
4	Програміст	5	13500	4441,5	5916,22
5	Дизайнер	4	13000	3807	5071
6	Нач.відділу	1	13100	3933,9	5240,1
7	Фахівець з просування	2	25000	3172,5	4225,8

У таблиці 2.9 приведені величини підсумкового ФОП по посадах і загального по усіх працівниках. Розрахуємо податкові відрахування фонду оплати праці від підприємства:

Таблиця 2.9— Розмір загального ФОП за 2020 р.

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес
1	2	3	4	5	6	7
1	Керівництво	Директор	1	14500	5710,5	7606,6
2	Керівництво	Гл.бухгалтер	1	13000	3807	5071,1
3	Відділ	Нач.відділу	1	13800	4822,2	6423,3
4	розробки	Програміст	5	13500	4441,5	5916,2
5	Відділ розробки	Дизайнер	4	13000	3807	5071,1
6	Відділ	Нач.відділу	1	13100	3933,9	5240,1
7	просування	Фахівець з просування	2	25000	3172,5	4225,9

З цього загального ФОП нараховується єдиний соціальний внесок (ЕСВ)
- як по послугах, прийнятий, у розмірі 36,77%

При загальному ФОП $63371,22 * 12 = 760454,64$ грн., річний розмір
соціальних внесків складає $760454,64 * 36,77 / 100 = 279619,17$ грн.

Розрахуємо податкові утримання фонду оплати праці із співробітників фірми (таб. 2.10):

Таблиця 2.10— Податкові відрахування із співробітників фірми

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес	Загальний ФОП	Соц. внески 3,77%	НДФЛ
1	Керівництво	Директор	1	14500	5710,5	760,66	5831,71	209,94	843,26
2		Гл.бухгалтер	1	13000	3807	507,11	3887,81	139,96	562,18
3	Відділ розробки	Нач.відділу	1	13800	4822,2	642,33	4924,55	177,28	712,09
4		Програміст	5	13500	4441,5	591,62	4535,77	163,29	655,87
5		Дизайнер	4	13000	3807	507,11	3887,81	139,96	562,18
6	Відділ просування	Нач.відділу	1	13100	3933,9	524,01	4017,40	144,63	580,92
7		Фахівець з просування	1	12500	3172,5	422,59	3239,84	116,63	468,48
8			1	12500	3172,5	422,59	3239,84	116,63	468,48
	Разом	-	15	48900	62054,1	8265,81	63371,22	2281,36	9163,48

Згідно із статтею 168.1.1 НК бюджетна установа, яка нараховує, виплачує, надає заробітну плату зобов'язаний утримувати податок з суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку визначену в статті 167 справжнього Кодексу.

Виходячи з вимог статті 168.1.2 НК податок сплачується (перераховується) до бюджету при виплаті доходу оподаткування єдиним платіжним документом.

Банки приймають платіжні документи на виплату доходу тільки за умови одночасного представлення розрахункового документу на перерахування цього податку до бюджету.

Якщо дохід оподаткування надається в негрошовій формі або виплачується готівкою з каси те терміни сплати податку визначаються статтею 168.1.4 НК.

У такому разі податок сплачується (перераховується) до бюджету впродовж банківського дня, що йде за днем такого нарахування (виплати, надання).

Статтею 167.1 передбачена прогресивна шкала ставок податку на прибутки фізичних осіб :

- 15% заробітної плати оподаткування, інших заохочувальних і компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, що виплачуються (надаються) платникові у зв'язку з трудовими стосунками;
- 17% у разі, якщо загальна сума отриманих платником податків в звітному податковому місяці прибутків перевищує десятиразовий розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року. Ставка податку складає 17 відсотків суми перевищення з урахуванням податку, сплаченого за ставкою 15%.

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics», усе по основному місцю роботи соціальною пільгою не користуються, оскільки мають оклади більше 1320грн.

Вище приведений розрахунок щомісячного утримання із заробітної плати співробітників - тільки податок на прибутки фізичних осіб (НДФЛ) у

розмірі 15%, який визначається після утримання 3,77% соціальних внесків(для усіх якщо тільки не лікарняний і не інваліди). Т. е. 2 рази в місяць (аванс і за другу половину місяця не пізніше чим 7 чисел).

$$ECB = \frac{\Phi OT_u * 3,6}{100}, \quad (2.11)$$

де ΦOT_u - підсумковий фонд оплати праці

$$НД\Phi Л = \frac{(\Phi OT_u - ECB) * 15}{100} \quad (2.12)$$

Річний ECB = 2281,36*12=27376,32грн. - з перерахуванням до пенсійного фонду одночасно з видачею заробітної плати.

Таким чином щомісячно слід перераховувати:

- із заробітної плати співробітників :
 - а) до Пенсійного фонду - 3,6% - 2281,36грн.
 - б) до бюджету - НДФЛ - 9163,48грн.
- з підприємства:
 - а) до Пенсійного фонду - 23301,59грн.

Інформація, отримана з розрахунків ФОП, потрібна при розрахунку собівартості продукції, а так само буде корисна при порівняльному аналізі діяльності підприємства до і після впровадження заходів по підвищенню продуктивності.

Розрахунок показників економічної діяльності об'єкта дослідження ТОВ «Web-diagnostics»

Прибуток підприємства характеризує ефективність його діяльності. Він є джерелом фінансових ресурсів підприємства, забезпечує його функціонування і розвиток.

Прибуток виконує наступні функції[16]:

- характеризує економічний результат діяльності підприємства;
- є основним з елементів фінансових резервів підприємства;
- є джерелом формування бюджетів різного рівня.

На рисунку 2.1 представлена схема формування прибутку підприємства:

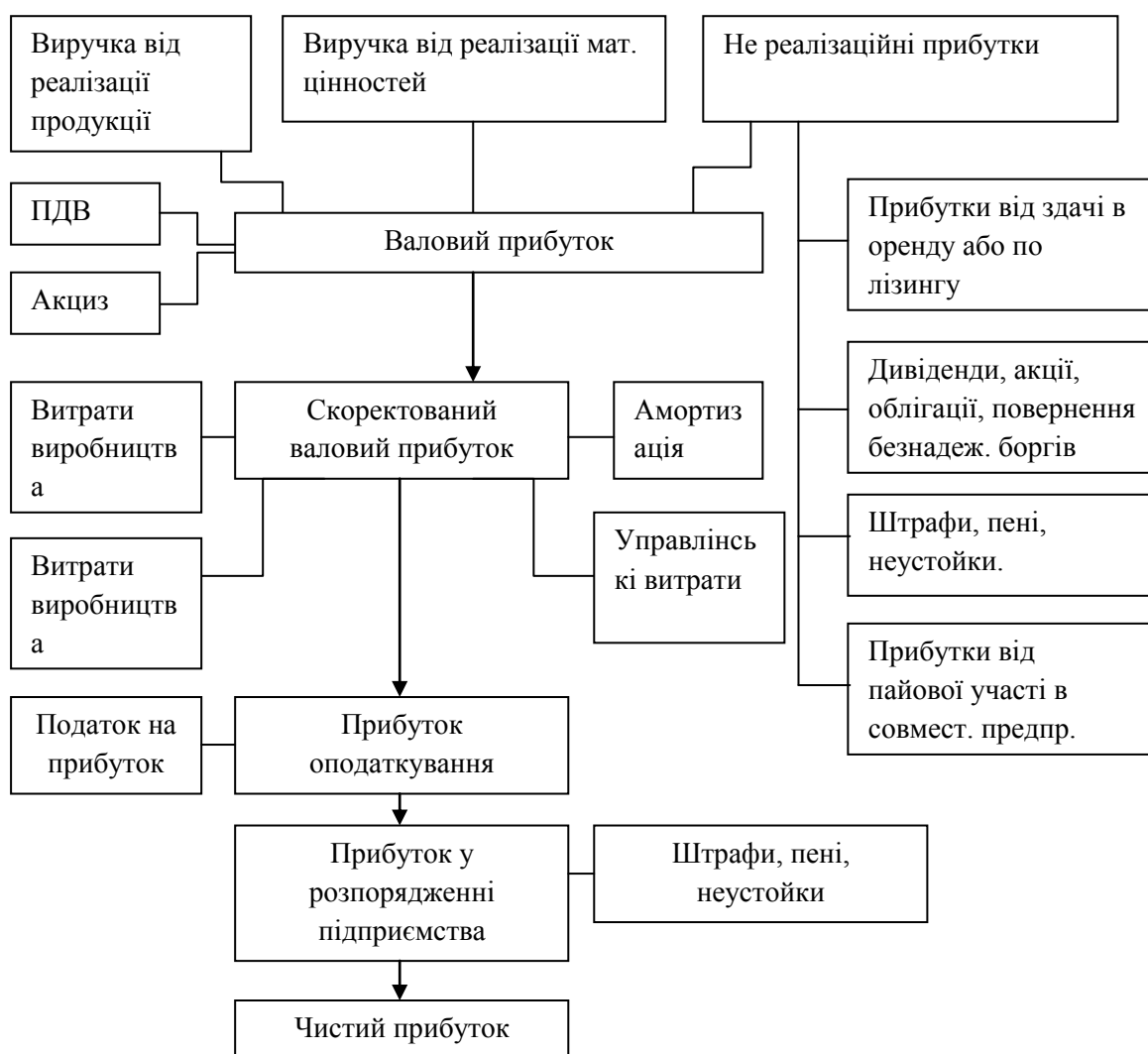

Рисунок 2.1 Схема формування прибутку підприємства

Складемо звітну таблицю витрат і прибутків за 2020г. (таб. 2.11)

Таблиця 2.11— Доходи і витрати підприємства ТОВ «Web-diagnostics» за 2010г.

	Найменування	тис. грн.
1)	Доходи	
а)	Дохід від реалізації продукції і послуг	1183,1
2)	Витрати	
а)	Амортизація	15,79
б)	Оренда	24
в)	Електроенергія	3,96
г)	Зарплата	760,5
д)	Нарахування на ФОТ	279,6
е)	Інші витрати	0,5
3)	Прибуток від реалізації продукції	98,75

Проблема ефективності - основна проблема знаходження шляхів використання обмежених ресурсів з метою повнішого задоволення потреб споживачів [17].

В процесі аналізу основних фондів, розглянемо їх склад, структуру, технічний стан і міру використання.

Оцінку зробимо за наступними критеріями:

- 1) Об'єм ОФ.
- 2) Склад і прогресивність ОФ. Основні фонди діляться на активні і пасивні. Активні безпосередньо беруть участь у виробничому процесі, а пасивні забезпечують необхідні умови.
- 3) Коефіцієнт оновлення ОФ.
- 4) Коефіцієнт придатності ОФ. Коефіцієнт придатності показує, яка частина основних коштів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності.

5) Фондовіддача - показник ефективності використання основних засобів, який, визначається як відношення випуску продукції до середньорічної вартості основних фондів.

6) Рентабельність виробництва. Рентабельність - це відносний показник рівня прибутковості бізнесу. Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності (виробничою, комерційною, інвестиційною і так далі). Вони більш повно, ніж прибуток, відбивають остаточні результати господарювання, тому що їх величина показує співвідношення ефекту з готівкою або спожитими ресурсами.

7) Коефіцієнт інтенсивного використання активної частини.

8) Коефіцієнт екстенсивного використання активної частини.

9) Інтегральна оцінка використання устаткування - це узагальнюючий показник, що комплексно характеризує використання устаткування. Він є твором коефіцієнтів екстенсивного і інтенсивного завантаження устаткування.

Тепер проаналізуємо структуру прибутків від виконаних завдань, спираючись на середньомісячні показники за 2020г. Об'єм основних фондів на кінець 2020г. склав: 66320грн.

2) Активна частина ОФ на підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» - це комп'ютери виробничого персоналу : $9 * 3240 + 4 * 5420 = 50840$ грн.

Пасивна частина ОФ складається з меблів і робочих комп'ютерів адміністрації (директор і головний бухгалтер) : $2 * 3240 + 15 * (350 + 250) = 15480$ грн.

Отже, структура ОФ виглядає так:

Активні: $50840/66320 * 100\% = 76,65\%$

Пасивні: $15480/66320 * 100\% = 23,34\%$

Структура, в якій переважають фонди, що роблять, є прогресивною і служить розвитку підприємства. Проте можна збільшити відсоток фондів, що роблять, і тим самим підвищити виробничу потужність підприємства.

3) Коефіцієнт оновлення обчислюється за наступною формулою:

$$K_{обн} = \frac{\Phi_{введ}}{\Phi_{к.г.}}, \quad (2.16)$$

де $\Phi_{введ}$ - вартість введених ОФ;

$\Phi_{к.г.}$ - вартість ОФ на кінець року.

У 2010 році коефіцієнт оновлення склав 0, оскільки протягом року не були введені нові ОФ.

4) Коефіцієнт придатності визначається по формулі:

$$K_{годн} = \frac{\Phi_{остат}}{\Phi_{перв}} \times 100\%, \quad (2.17)$$

де $\Phi_{остат}$ - залишкова вартість ОФ на початок року;

$\Phi_{перв}$ - первинна вартість ОФ.

$$K_{годн} = \frac{31580,95}{66320} \times 100\% = 47,61\%$$

5) Фондовіддача розраховується по формулі:

$$\Phi_o = \frac{I}{ОФ_{ср.г.}} \quad (2.18)$$

де I - вартість випущеної продукції;

$ОФ_{ср.г.}$ - середньорічна вартість ОФ.

$$\Phi_o = \frac{1183100}{66320} = 17$$

6) Загальна рентабельність виробництва розраховується по формулі:

$$P = \frac{\Pi}{ОФ + ОК}, \quad (2.19)$$

де, П – прибуток від реалізації;

ОФ – основні фонди підприємства;

ОК – оборотні кошти підприємства.

До складу оборотних коштів входять: виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, нереалізована продукція, грошові кошти на рахунках.

У звітному періоді на рахунку знаходилося 250000 грн. Інші складові оборотних коштів відсутні.

$$P = \frac{98751}{66320 + 25000} \times 100\% = 108\%$$

Рівень загальної рентабельності наближається до 108%, це означає, що вкладення окупляться приблизно за рік. В 2009 році рентабельність склала 90%.

7) Коефіцієнт інтенсивного використання трудових ресурсів обчислюється за формулою:

$$K_{\text{инт}} = \frac{Pr_{\text{фактич}}}{Pr_{\text{план}}}, \quad (2.20)$$

де $Pr_{\text{фактич}}$ - фактична продуктивність одного працівника;

$Pr_{\text{план}}$ - планова продуктивність одного працівника.

Фактичну продуктивність визначимо, як відношення фактичних термінів виконання робіт до розрахункових. Дослідження графіку робіт в 2010 році показало, що в середньому на об'єм робіт, виконання яких вимагало один робочий місяць(з урахуванням ризиків), тобто ~18,33 дня, було витрачено 22 дні.

$$K_{\text{инт}} = \frac{18,33}{22} \times 100\% = 83,3\%$$

8) Коефіцієнт екстенсивного використання трудових ресурсів обчислюється за формулою:

$$K_{\text{екст}} = \frac{T_{\text{фактич}}}{T_{\text{план}}}, \quad (2.21)$$

де $T_{\text{фактич}}$ - фактичний час роботи одного працівника;

$T_{\text{план}}$ - плановий час роботи одного працівника.

$$K_{\text{екст}} = \frac{1720}{1754} \times 100\% = 98,06\%$$

Коефіцієнт екстенсивного навантаження устаткування рівний 98% - це є допустимими втратами і свідчить про те, що робочий час використовується практично повністю.

9) Інтегральна оцінка використання трудових ресурсів.

$$K_{\text{интегр}} = K_{\text{инт}} \times K_{\text{екст}} \quad (2.22)$$

$$K_{\text{интегр}} = 0,833 \times 0,98 = 0,816 = 81,66\%$$

Тепер розглянемо структуру прибутків підприємства ТОВ «Web-diagnostics» за 2010г.

Дані по прибутковості кожної групи послуг зібрані в таблиці 2.12

Таблиця 2.12— Прибутковість груп послуг підприємства за 2020г.

Вид послуг	Прибуток, тис. грн.	%
1	2	3
Створення базових сайтів	13,02	13,18%
Створення індивідуальних сайтів	3,60	3,65%
Додаткові роботи	22,46	22,74%
Оформлення і наповнення сайту	7,68	7,77%
Копирайтинг	11,71	11,85%

Продовження таблиці 2.12

1	2	3
Дизайн і анімація	22,22	22,50%
Логотип	2,00	2,03%
Хостинг	4,96	5,02%
Перенесення сайтів	11,12	11,26%
Всього	98,77	100%

На рисунку 2.2 зображені дані таблиці 2.13 у вигляді кругової діаграми.

Рисунок 2.2 Структура прибутків підприємства ТОВ «Web-diagnostics»

Проаналізувавши структуру можна зробити висновок, що найбільш прибутковим відділом підприємства є відділ розробки. Другим виступає відділ просування, який в загальний дохід вносить лише близько 15%. Якщо окремо розглядати відділ розробки, то видно, що роботи із створення і підтримки існуючих ресурсів займають провідне місце і мають питому вагу 60% по відділу і 48% в загальній структурі прибутків. Проте варто відмітити, що створення базових сайтів переважає над створенням індивідуальних одиниць. Це свідчить або про недостатню обізнаність замовника, або про невірну цінову політику.

Що стосується дизайнерів те в 2020г. попит на їх послуги перевищив виробничі можливості. Слід передбачити розширення штату співробітників в 2021 р.

Менше всього прибутки приніс відділ просування - приблизно 15%. Варто розглянути варіанти підвищення кваліфікації працівників відділу.

2.3 Дослідження ринку послуг, що надаються підприємством

В даний момент ринок вэб-дизайна, написання сайтів і їх просування досить розвинений і на нім є присутніми багато різнорівневих «гравців».

Нижче в таблиці 2.13 наводиться розгляд деяких з них:

Таблиця 2.13— Послуги, що надаються конкурентами

Найменування	Послуга	Ціна, грн.
1	2	3
Цитрус	Ресстрація доменного імені	24000
	Дизайн сайту	
	Верстання шаблону	
	Створення структури сторінок сайту	
	Наповнення сайту інформацією	
	Розміщення сайту на хостингу	
	Технічна підтримка і хостинг	800
	Доменне ім'я (у рік)	1200

Продовження таблиці 2.4

1	2	3
Цитрус	Дизайн сайту	16000
	Логотипи, банери	10000
	Візитки (за 1000 шт.)	від 1400
	Просування сайту	від 6400
	Фірмовий стиль	20000
Web - vizitka	Сайт-візитка	8000
	Рекламний сайт	18000
	Корпоративний сайт	28000
	Інтернет-магазин	28000
	Так само в список послуг входять: реєстрація доменного імені, розміщення на хостингу, доповнення сайту різними(але все більше стандартними) модулями, реєстрація сайту в пошукових системах, статистика відвідуваності.	
InsVisions	Створення сайтів	
	Сайт-візитка	40000
	Сайт-каталог	60000
	Корпоративний сайт	80000
	Інтернет-магазин	120000
	Просування сайтів	
	Аудит сайтів	4000
	Пошукова оптимізація сайтів	1000
	Контекстна реклама	2500
	Просування сайтів	від 6000 (в міс.)
	Графічний дизайн	
	Розробка логотипу	21000
	Розробка брендбука	50000
	Розробка фірмового стилю	45000
	Дизайн поліграфії	18000
	3D -моделирование	
	Візуалізація інтер'єрів	60000
	Візуалізація екстер'єру	55000
	Візуалізація об'єктів	40000
	Нейминг/Копирайтинг	
	Нейминг	12000
	SEO -копірайтинг	6000
	Написання текстів	5000
	Рерайт	3000
	Переклад	
	Локалізація WEB -сайтов (за 1 мову)	9000
	Письмовий переклад	

1	2	3
Uran	Веб-сайти	
	Маркетинговий аналіз.	6000
	Розробка технічного завдання.	3000
	Дизайн ПО (web -дизайн).	від 20000
	Програмування.	від 15000
	Сайт-візитка	від 14000
	Корпоративний сайт	від 35000
	Інтернет-магазин	від 65000
	Інший вид ресурсу	від 14000
	Налаштування серверів	
	налаштування сервера терміналів;	2000
	налаштування Інтернет-сервера;	2500
	система обліку і контролю трафіку;	2000
	та ін.	-
	Розробка порталів	
	Форуми і дошки оголошень	від 16000
	Системи документообігу підприємств	від 23000
	Соціальні мережі	від 30000
Uran	Розширені системи управління контентом (CMS)	від 10000
	Управління замовленнями і платежами	від 23000
	Багатомовні платформи (за 1 мову)	8000
	Дизайн Логотипу	17000
	Комплексна автоматизація	
	Програмування під iPhone	
	Монтаж обчислювальних мереж	

Проаналізувавши отримані дані можна зробити висновки по перевагах і недоліком приведених вэб-студій.

Вэб-студія «Цитрус»

Вэб-студія «Цитрус» спеціалізується головним чином на розробці і супроводі сайтів-візиток. У сферу їх послуг входять усі етапи повноцінного життєвого циклу сайту - складання ТЗ, створення і вибір відповідного дизайну, написання сайту, реєстрація доменного імені, розміщення на хостингу, оптимізація для пошукових систем, просування, технічна підтримка і так далі

Така вузька спеціалізація дозволяє підприємству стати одним з ведучих стосовно створення сайтів візиток. Проте ця стратегія знижує конкурентність фірми якщо йдеться про інші види вэб-ресурсов.

Вэб-студія «Web-vizitka»

Вэб-студія «Web-vizitka» - це молода не занадто розвинена фірма, яка пише усі популярні види сайтів за досить низькими цінами. При цьому так само надаються різні види супутніх послуг, таких як: реєстрація доменного імені, розміщення на хостингу, доповнення функціональних можливостей сайту, шляхом підключення нових модулів тощо. Цінова політика, мабуть, головна перевага цієї фірми, оскільки її власний сайт виглядає дещо застарілим, а набір доповнюючих модулів набраний із списку стандартних(пошук, статистика, фотогалерея,..)

Вэб-студія «InsVisions»

Вэб-студія «InsVisions» надає широкий спектр послуг з написання, просування і локалізації сайтів, проведення дизайнерських робіт і моделювання окремих об'єктів, інтер'єрів, екстер'єру будівель і п.р. При цьому ціни на продукцію і послуги на багато вище за середніх.

Ця стратегія дозволяє фірмі розширити круг своїх клієнтів і отримувати замовлення як з інших вэб-студій, так і з конструкторських підрозділів заводів, архітекторів, дизайнерів і так далі

Високі ціни і широта послуг, що надаються, побічно свідчить про якість виконуваних робіт, що так само є конкурентною перевагою «InsVisions». Але в той же час саме високі ціни і довші терміни виконання робіт є недоліком даній студії.

Вэб-студія «Uran»

Вэб-студія «Uran» надає найбільш широкий спектр послуг. Їх потенційні клієнти не лише ті хто хоче мати представництво в інтернеті або вести комерційну діяльність в мережі, але і ті кому потрібні послуги з установки і налаштування устаткування і ПО, створення локальних обчислювальних мереж

і замовники програмного забезпечення для iPhone, операційної системи Android і ін.

Що ж до створення сайтів, дизайну і просування, то вони коливаються в діапазоні між середніми і вище за середніх. При цьому варто відмітити, що через вік і досвід фірми, її послуги, що надаються, і товари, є досить якісними.

Таким чином очевидно, що ціна продукції у сфері створення і обслуговування вэб-ресурсов безпосередньо залежить від якості виконуваних робіт. У об'єкту дослідження порівняно з фірмами конкурентами є як плюси так і мінуси. Головним мінусом є недостатня кваліфікація кадрів і маркетингова політика, що не пропрацювала, що спричиняє за собою нестачу великих замовників. Плюсами ж є вища якість продукції, чим у більшості «молодих» фірм і в той же час нижчі ціни, ніж у підприємств, які вже більше п'яти, - семи років працюють в цій сфері.

Висновки до другого розділу

Проаналізувавши структуру можна зробити висновок, що найбільш прибутковим відділом підприємства є відділ розробки. Другим виступає відділ просування, який в загальний дохід вносить лише близько 15%. Якщо окремо розглядати відділ розробки, то видно, що роботи із створення і підтримки існуючих ресурсів займають провідне місце і мають питому вагу 60% по відділу і 48% в загальній структурі прибутків. Проте варто відмітити, що створення базових сайтів переважає над створенням індивідуальних одиниць. Це свідчить або про недостатню обізнаність замовника, або про невірну цінову політику.

Що ж до створення сайтів, дизайну і просування, то вони коливаються в діапазоні між середніми і вище за середніх. При цьому варто відмітити, що через вік і досвід фірми, її послуги, що надаються, і товари, є досить якісними.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТОВ «WEB- DIAGNOSTICS»

3.1 Основні напрями вдосконалення організації виробничої діяльності об'єкта дослідження ТОВ «Web-diagnostics»

Провівши дослідження, вдалося з'ясувати, що ринкова ніша в області захисту ресурсу від хакерських атак практично не зайнята. Проте питанням інформаційної безпеки слід приділяти більш ніж пильну увагу, оскільки випадки втрати і крадіжки інформації призводять до краху компанії або втрати конкурентних переваг на ринку. За останні 5 років почастишали випадки крадіжок інтелектуальної власності, одночасно корпоративні мережі все частіше піддаються нападам з боку невдоволених або нелояльних співробітників усередині організацій. Монопольне володіння конкретною інформацією надає конкурентні переваги на ринку, проте, це у свою чергу повинно підвищувати увагу до побудови систем захисту. Захист інформації від крадіжки, зміни або знищення набув нині першочергового значення.

Не менш важливим є завдання запобігання наслідкам або ризикам від інформаційної атаки, що спланованої і проводиться за розробленим сценарієм конкурентами. Наслідками подібної атаки можуть стати як прямі втрати від комерційно необгрунтованого рішення, як у випадках з використанням неправильної «стоп-цены», так і затяжні судові тяжби для доказу власної непричетності або невинності.

Слід сформулювати конкретні пропозиції по вдосконаленню виробничої та організаційної складових об'єкта дослідження ТОВ «Web-diagnostics» :

- 1) Розширення номенклатури послуг, що надаються, наступним списком:

- a) мінімізація вірогідності втрати або спотворення інформації із-за злову веб-ресурсу;
 - b) усунення «дір» у безпеці сайту;
 - c) діагностика сервера на предмет невірної налаштування;
 - d) надання рекомендацій по зменшенню вірогідності злову.
- 2) Збільшення кадрового складу відділу розробки.
 - 3) Підвищення кваліфікації персоналу.
 - 4) Оптимальний розподіл завантаження робочої сили.
 - 5) Навчання глави відділу просування і покладання на нього додаткових функцій маркетолога.

Як від підвищення кваліфікації працівників, так і від навчання глави відділу просування очікуються певні плоди. Але якщо у разі програмістів і дизайнерів - це приріст виробництва, то у разі фахівця з просування, а після навчання і маркетолога за сумісництвом, очікується приріст потоку клієнтів.[6]

В умовах кризи продажі стали вузьким місцем майже для усіх, навіть великих веб-студій.

Продажі у веб-студії діляться на три типи:

- Нові продажі з потоку (замовник звертається із запитом сам), що входить.
- Повторні продажі по поточних клієнтах.
- Холодні/активні продажі (ініціюється контакт із замовником, який не проявляв до цього інтересу до компанії).

У багатьох веб-студіях канал «холодних» продажів не розвинений, а якщо і існує, то працює неефективно.

Пошук нових клієнтів серед тих хто раніше не цікавився послугами студії займе дуже багато, по тому глава відділу просування майже повністю перестане виконувати свої функції як SEO -спеціаліст, а лише лише контролюватиме роботу відділу.

Увесь алгоритм залучення нового контакту складається з трьох кроків:

- 1) Виділення цільової аудиторії.

Спочатку варто зрозуміти, що, за яку ціну і кому підприємство збирається продавати. Виділення може йти по наступних напрямках:

Тип продукту

Визначення найбільш конкурентно-здатних рішень, які пропонуватимуться потенційним замовникам.

Ціновий сегмент

Визначення цінового сегменту рішень і підбір компаній для «холодного» заходу. Швидше за все, транснаціональний гігант не зацікавлений в сайті за 8 000 грн., а маленька друкарня не потягне бюджет в 60000 дол.

Галузеве ділення

Складання списку галузей, для яких рішення фірми підійдуть краще всього.

Посада представника замовника

Сегментація за посадою фахівця дуже важлива для правильного холодного заходу. Воно дозволить спілкуватися з людиною на зрозумілій йому мові і запропонувати продукти, цікаві саме з точки зору його зони відповідальності.

2) Пошук даних про можливого клієнта. У цьому пункті слід знайти якомога більше інформації про потенційного замовника. В першу чергу варто звертати увагу на контактні дані, потім на прямі і непрямі передумови того, що продукція веб-студії може зацікавити цю людину. Наприклад, на одному з сайтів для пошуку роботи або в газеті була знайдена інформація про те, що цільове підприємство має вакансії пов'язані з Інтернетом або воно веде активну рекламу в мережі, то вірогідність зацікавити своєю пропозицією істотно вище.

3) Ініціація контакту. На цьому кроці робиться звернення до можливого клієнта. Засіб спілкування вибирається з урахуванням здобутих контактних даних і переваг того, що звертається. Зміст може бути найрізноманітнішим. Від ділової лаконічної пропозиції, до дружнього звернення у вільній формі. Тип залежить від посади і захоплень адресата.

Якщо усе проходить успішно, тобто вірогідність отримати нового клієнта, який, на додаток, недоступний конкурентам веб-студії.[4]

Оптимізація виробничого процесу підприємства - є найбільш значущим способом підвищення його продуктивності в умовах обмеженості ресурсів і навпроти необмежених потреб[23].

Проаналізувавши структуру кадрів і ефект балансу робочого часу були розроблені ряд заходів по підвищенню виробничих можливостей об'єкту дослідження. Головним ресурсом фірми, яка працює у сфері послуг є її кадри. Запропоновані заходи вдосконалення кадрової структури підприємства, їх якісної і кількісної складових повинні посприяти підвищенню ефективності роботи підприємства в майбутніх періодах за рахунок повнішого і якіснішого задоволення попиту і залучення нових великих замовників.

Пропоную переглянути кількісний склад працівників та визначити необхідний обсяг комп'ютерної техніки та меблів. Виходячи з об'ємів невиконаних замовлень, штатний склад слід збільшити на 1 програміста і 2 дизайнерів. Для забезпечення їх робочими місцями необхідно додаткове обладнання робочих місць $3240 + 5420 \times 2 + (350 + 250) \times 3 = 15880$ грн.

Збільшення обсягів комп'ютерної техніки вплине на збільшення плати за споживану електроенергію: $\frac{150 \times 8 \times 220 \times 3}{1000} = 792$ грн.

На якість роботи вплине підвищення кваліфікації працівників відділу розробки на спеціальних курсах. Оплата підготовки обійдеться в 1800 грн. на одну людину для програмістів і 2200 грн. на одну людину для дизайнерів. Очікуваний ефект - приріст продуктивності (збільшення інтенсивного навантаження). Курс управління проектами для глави відділу розробки буде коштувати 2500 грн. Це дозволить оптимізувати час виконання проекту, підвищити його якість і зменшити ризики, а також підвищити ефективність співвідношення відпочинок-робота, що підвищить продуктивність працівників.

Навчання глави відділу просування коштуватиме 4000 грн. і надасть можливість покласти на нього за сумісництвом обов'язки маркетолога. Очікуваний ефект - швидший і релевантний пошук нових клієнтів.

Таким чином загальні витрати на вдосконалення складуть:

Одноразові витрати = $1800 * 6 + 2200 * 6 + 2500 + 4000 + 4537 + 792 = 35829$ грн.

Приріст постійних витрат = 792 грн.

Окремо розрахуємо амортизацію введених засобів (таб. 3.1).

Таблиця 3.1— Амортизація введених засобів

Рік	Залишкова вартість на початок року, грн.	Річна норма амортизації, %	Річна норма амортизації, грн.	Залишкова вартість на кінець року, грн.
2021	15880,00	28,57	4537,14	11342,86
2022	11342,86	23,81	3780,95	7561,90
2023	7561,90	19,05	3024,76	4537,14
2024	4537,14	14,29	2268,57	2268,57
2025	2268,57	9,52	1512,38	756,19
2026	756,19	4,76	756,19	0,00
Всього		100	15880	

Отже, сумарна амортизація ОФ за цей рік складе $4537,14 + 12632,38 = 17169,52$ грн.

Чистий прибуток підприємства призначений для розвитку і зміцнення позицій організації. У 2010 році він склав 98750 грн. і з них на підвищення кваліфікації, розширення штату і перекваліфікацію одного з відділів та закупівлю додаткового обладнання для робочих місць було витрачено 35830 грн. На рахунку залишається 62920 грн. Подальші розрахунки показують передбачувані результати цих вкладень.

Оптимізація завантаження робочої сили на ТОВ «Web-diagnostics»

Характерною рисою сучасності є стрімкий науково-технічний прогрес, що вимагає від менеджерів і бізнесменів значного підвищення відповідальності за якість ухвалення рішень. Це головна причина, яка обумовлює необхідність наукового ухвалення управлінських рішень. Одним з напрямів науково-технічного прогресу стало математичне програмування, яке тісно пов'язаного з практичними проблемами оптимального розподілу ресурсів в різних галузях виробництва і сфери послуг [17].

Рішення завдань оптимізації полягає в пошуку оптимального плану з використанням математичних моделей і обчислювальних методів, які реалізуються за допомогою комп'ютерів і спеціальних програм-оптимізаторів. Усі розрахунки зроблені популярною оптимізаційною програмою Solver (Пошук рішень), вбудованою в табличний процесор MS Excel [5].

Перш ніж приступати до побудови моделі і рішення задачі необхідно отримати початкові дані. Ресурси, які слід розподілити по роботах, - це працівники фірми, точніше їх робочий час.

Далі приведений розрахунок на прикладі програмістів.

За підсумками проведеного тестування після проходження курсів підвищення кваліфікації продуктивність працівників підвищилася на 3-10%. Дані продуктивності окремих робітників приведені в таблиці 3.2:

Таблиця 3.2— Продуктивність працівників після проходження курсів

Посада	Продуктивність, %	Час необхідний на виконня денної норми, дні
Програміст 1	86	1,14
Програміст 2	92	1,08
Програміст 3	89	1,11
Програміст 4	93	1,07
Програміст 5	97	1,03
Програміст 6	91	1,09
Програміст 7	89	1,11

Тепер визначимося з номенклатурою робіт, на які розподілятимемо робочий час. Це не усе роботи доступні програмістам, а лише найбільш важливі і вимагаючі більшої кваліфікації (таб. 3.3):

Таблиця 3.3— Перелік робіт що беруть участь в розподілі

Найменування виду робіт	Час виконання роботи, дні
Базовий "Корпоративний сайт"	10
Базовий "Інтернет-магазин"	15
Індивідуальний "Сайт-візитка"	10
Індивідуальний "Корпоративний сайт"	15
Вставка лічильника Google Analytics (логін і пароль Gmail надає клієнт)	0,25
Додавання сайту в основні пошукові системи (Google, Yandex, Bigmir, Rambler)	0,25
Запис індивідуального сайту на CD	0,125
Розміщення сайту на хостингу Замовника	0,125
Анімоване розкриття меню (програмним кодом)	0,25
Захист від копіювання тексту з сайту	0,125
Модуль програвання музики на сайті (аудіоплеєр)	1
Фотогалерея з можливістю самостійного управління картинками	2
Модуль програвання відео на сайті (відеоплеєр)	2
Діагностика безпеки веб-ресурсу	4
Усунення дір в системі безпеки	2
Діагностика правильності настрійки сервера	1
Проведення коротких лекцій з персоналом для по зменшення вірогідності злому	1
Перенесення сайту до 100 MB з хостингу на хостинг	1
Перенесення сайту від 200 MB до 300 MB з хостингу на хостинг	1
Перенесення сайту понад 300 MB з хостингу на хостинг	1

Наступний крок - ця побудова матриці собівартостей (таб. 3.4).

Таблиця 3.4— Матриця собівартостей виробництва продукції

	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Продукт 5	Продукт 6	Продукт 7	Продукт 8	Продукт 9	Продукт 10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Програміст 1	455,89	455,92	410,29	455,92	684,00	456,00	1094,40	2827,20	729,60	729,60
Програміст 2	431,89	431,93	388,69	431,93	648,00	432,00	1036,80	2678,40	691,20	691,20
Програміст 3	443,89	443,93	399,49	443,93	666,00	444,00	1065,60	2752,80	710,40	710,40
Програміст 4	427,89	427,93	385,09	427,93	642,00	428,00	1027,20	2653,60	684,80	684,80
Програміст 5	411,90	411,93	370,70	411,93	618,00	412,00	988,80	2554,40	659,20	659,20
Програміст 6	435,89	435,93	392,29	435,93	654,00	436,00	1046,40	2703,20	697,60	697,60
Програміст 7	443,89	443,93	399,49	443,93	666,00	444,00	1065,60	2752,80	710,40	710,40
План	1	1	2	1	15	15	3	14	14	25

	Продукт 11	Продукт 12	Продукт 13	Продукт 14	Продукт 15	Продукт 16	Продукт 17	Продукт 18	Продукт 19	Продукт 20	Ресурс
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Програміст 1	364,80	478,80	478,80	171,00	285,00	456,00	342,00	456,00	912,00	1140,00	16
Програміст 2	345,60	453,60	453,60	162,00	270,00	432,00	324,00	432,00	864,00	1080,00	16
Програміст 3	355,20	466,20	466,20	166,50	277,50	444,00	333,00	444,00	888,00	1110,00	16
Програміст 4	342,40	449,40	449,40	160,50	267,50	428,00	321,00	428,00	856,00	1070,00	16
Програміст 5	329,60	432,60	432,60	154,50	257,50	412,00	309,00	412,00	824,00	1030,00	16
Програміст 6	348,80	457,80	457,80	163,50	272,50	436,00	327,00	436,00	872,00	1090,00	16
Програміст 7	355,20	466,20	466,20	166,50	277,50	444,00	333,00	444,00	888,00	1110,00	16
План	3	3	3	3	1	1	2	3	4	6	

Тут значення кожного осередку представлене формулою:

$$X = Pr_i \times \frac{C_j \times D_i}{T_j}, \quad (3.1)$$

де Pr_i - продуктивність i -го працівника;

C_j, T_j - ціна і час виконання роботи(дні);

D_i - час виконання денної норми i -м працівником.

У рядку «План» вказано необхідна кількість одиниць товару кожного типу.

У колонці ресурси - представлені обмеження за часом - 16 днів роботи кожного програміста - це максимум на виконання наданого об'єму робіт.

Далі побудуємо матрицю продуктивності. Приймемо за 1-цу продуктивності - найменший показник (Програміст 1 - 86%). Кожен осередок матриці продуктивності - це зважена продуктивність одного працівника по відхиленню його продуктивності від прийнятої одиниці. Для знаходження відхилень обрахуємо індекси продуктивності за формулою:

$$I_i = \frac{Pr_i}{Pr}, \quad (3.2)$$

де I_i - індекс i -го працівника;

Pr - продуктивність працівника узятого за 1-цу;

Pr_i - продуктивність i -го працівника.

Таблиця 3.5— Матриця продуктивності працівників

	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Продукт 5	Продукт 6	Продукт 7	Продукт 8	Продукт 9	Продукт 10
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програміст 1	0,088	0,058	0,088	0,058	3,509	3,509	7,018	7,018	3,509	7,018
Програміст 2	0,094	0,063	0,094	0,063	3,754	3,754	7,507	7,507	3,754	7,507
Програміст 3	0,091	0,061	0,091	0,061	3,631	3,631	7,262	7,262	3,631	7,262
Програміст 4	0,095	0,063	0,095	0,063	3,794	3,794	7,589	7,589	3,794	7,589
Програміст 5	0,099	0,066	0,099	0,066	3,958	3,958	7,915	7,915	3,958	7,915
Програміст 6	0,093	0,062	0,093	0,062	3,713	3,713	7,426	7,426	3,713	7,426
Програміст 7	0,091	0,061	0,091	0,061	3,631	3,631	7,262	7,262	3,631	7,262

Продовження таблиці 3.5

	Продукт 11	Продукт 12	Продукт 13	Продукт 14	Продукт 15	Продукт 16	Продукт 17	Продукт 18	Продукт 19	Продукт 20	Індекс
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Програміст 1	0,877	0,439	0,439	0,219	0,439	0,877	0,877	0,877	0,877	0,877	1,00
Програміст 2	0,938	0,469	0,469	0,235	0,469	0,938	0,938	0,938	0,938	0,938	1,07
Програміст 3	0,908	0,454	0,454	0,227	0,454	0,908	0,908	0,908	0,908	0,908	1,03
Програміст 4	0,949	0,474	0,474	0,237	0,474	0,949	0,949	0,949	0,949	0,949	1,08
Програміст 5	0,989	0,495	0,495	0,247	0,495	0,989	0,989	0,989	0,989	0,989	1,13
Програміст 6	0,928	0,464	0,464	0,232	0,464	0,928	0,928	0,928	0,928	0,928	1,06
Програміст 7	0,908	0,454	0,454	0,227	0,454	0,908	0,908	0,908	0,908	0,908	1,03

Наступним кроком буде створення робочої матриці, яка буде заповнена в процесі пошуку рішення. У колонці «Використано» зберігаються суми даних по рядках матриці і є витрачений час цим працівником. У колонці «Резерв» зберігається значення невикористаного часу цього працівника і обчислюється, як різниця осередку з колонки «Ресурс» матриці собівартості і відповідного осередку в колонці «використано» матриці результату. Рядок «зроблено» відбиває кількість зробленої продукції цього виду усіма працівниками і розраховується по формулі:

$$\sum_0^i Q_i \times Pr_i, \quad (3.3)$$

де Q_i - кількість витраченого часу і -м працівником;

Pr_i - продуктивність і -го працівника.

Усю математичну модель цього завдання представимо наступною системою:

$$\left. \begin{array}{l} \sum_0^i \sum_0^j Q_{ij} \times Cc_{ij} \rightarrow Min \\ P_i \geq Z_i \\ Пл_j = N_j \end{array} \right\}, \quad (3.4)$$

де Q_{ij} - кількість витраченого часу і -м працівником на виконання j -го завдання;

Cc_{ij} - собівартість виконання j -го завдання і -м працівником;

P_i - резерв часу і -го працівника;

Z_i - час, витрачений і -м працівником;

$Пл_j$ - план по виробництву j -го товару;

N_j - кількість зробленої продукції j -го виду.

Таблиця 3.6— Результат мінімізації вартості виробництва

	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3	Продукт 4	Продукт 5	Продукт 6	Продукт 7	Продукт 8	Продукт 9	Продукт 10	Продукт 11
Програміст 1	0,00	0,00	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17
Програміст 2	4,04	2,36	3,52	3,13	0,00	1,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Програміст 3	0,00	3,33	5,60	2,97	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	1,88
Програміст 4	3,63	2,32	0,00	3,77	0,00	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Програміст 5	0,00	0,00	0,00	0,26	3,79	0,00	0,38	1,77	3,54	3,16	0,00
Програміст 6	2,42	2,30	6,67	3,07	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Програміст 7	0,57	5,98	4,67	2,97	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	1,26
Зроблено	1,00	1,00	2,00	1,00	15,00	15,00	3,00	14,00	14,00	25,00	3,00

Продовження таблиці 3.6

	Продукт 12	Продукт 13	Продукт 14	Продукт 15	Продукт 16	Продукт 17	Продукт 18	Продукт 19	Продукт 20	Використано	Резерв
Програміст 1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,51	14,49
Програміст 2	0,76	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
Програміст 3	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
Програміст 4	3,36	1,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
Програміст 5	0,06	3,05	12,13	2,02	1,01	2,02	3,03	4,04	6,06	16,00	0,00
Програміст 6	0,51	0,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
Програміст 7	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
Зроблено	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	4,00	6,00		61941,67

Проаналізувавши отримані дані можна виявити два важливі результати:

- 1) вартість виконання запланованого обсягу виробництва склала 61941,67 грн.
- 2) найменш продуктивний працівник майже не задіяний. На нього можна покласти інші дрібніші завдання, що вимагають меншої кваліфікації і не увійшли до цього списку з 20-ти товарів.
- 3) Час виконання заданого об'єму робіт в сукупності склала 97,51 годин.

Розрахунки показали, що при неефективному розподілі трудових ресурсів загальна вартість складає 68081,42 грн., менше задіяний найбільш продуктивний працівник (Програміст 5 - 97%), а час виконання складає 99,16 днів.

Отже, оптимальному розподілі, звільняється майже 2 робочих дня.

Розрахунок фонду оплати праці ТОВ «Web-diagnostics»

Річний номінальний баланс робочого часу з урахуванням усіх вимог КЗОТ України складаємо у формі таблиці А.2 (Додаток А).

Ефективний (корисний) фонд робочого часу (Ф_е) в днях визначається по формулі (2.1):

$$\Phi_e = 365 - 114 = 251 \text{ д.}$$

Середня номінальна тривалість робочого дня (Π''_o) в годинах визначається по формулі (2.3).

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» усі працівники працюють по 8-годинному графіку, отже розрахуємо середню номінальну тривалість робочого часу за формулою (2.3):

$$\Pi''_o = 8 - \frac{5}{365} = 7,986 \text{ ч.}$$

Ефективний (корисний) фонд робочого часу робітника в годинах

визначається як множення ефективного фонду робочого часу в днях на корисну середню тривалість робочого дня в годинах:

Втрати робочого часу у зв'язку із скороченим робочим днем підліткам і 7-годинним робочим днем відсутні.

Таблиця 3.7— Баланс робочого часу одного виконавця.

№ п/п	Показники	Величина показника
1	Номінальний фонд робочого часу	
1.1	у днях	251,00
1.2	у годинах	2003,00
2	Нез'явлення на роботу, дні	114,00
2.1	Чергові і додаткові відпустки	21,00
2.2	Учбові відпустки	2,00
2.3	Відпустки по вагітності і пологам	3,00
2.4	Невиходи по хворобах	4,00
2.5	Інші нез'явлення, дозволені законодавством (виконання держ. обов'язків та ін.)	2,00
	Разом нез'явлень.	32,00
3	Ефективний (корисний) фонд робочого часу в днях	251-32=219
4	Номінальна середня тривалість робочого дня в годинах	7,98
5	Втрати часу у зв'язку із скороченням тривалості робочого дня (підліткам і тому подібне), годинник	0,00
6	Ефективна (корисна) середня тривалість робочого дня в годинах	7,98
7	Ефективний (корисний) річний фонд робочого часу одного працівника в годинах.	1748,00

Плановими втратами робочого часу являються знаходження устаткування в планово-запобіжному ремонті, профілактичному огляді, наладці і інших роботах, передбачених правилами технічної експлуатації. Зазвичай ці роботи плануються у розмірі 2-5% від режимного фонду роботи устаткування[17].

Режимний фонд роботи устаткування (Φ_r) залежить від режиму роботи підприємства і визначається по формулі (2.5):

$$\Phi_r = 219 * 1 = 219$$

Ефективний фонд часу роботи устаткування ($\Phi_{\text{э}}$) визначається по формулі(2.6):

$$\Phi_{\text{э}} = 219 \times \left(1 - \frac{3}{100}\right) = 213 \text{ д.}$$

До складу ФОП включається основна, додаткова зарплати, а також оплата лікарняних і відпусток.

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» застосовується система оплати праці з фіксованою заробітною платою. Розмір основної заробітної плати приведений в таблиці 3.8

Таблиця 3.8— Тарифікація робочого часу штатних працівників

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат в 2010г., чел	Посадовий оклад в 2020г., грн./мес
1	Керівництво	Директор	1	14700
2		Гол.бухгалтер	1	13200
3	Відділ розробки	Нач.відділу	1	14200
4		Програміст	6	13900
5		Дизайнер	6	13400
6	Відділ просування	Нач.відділу	1	13900
7		Фахівець з просування	2	12900

До додаткової зарплати відносяться: оплата чергових відпусток, оплата часу, пов'язаного з виконанням державних обов'язків, оплата пільгового годинника підліткам та ін. [18];

Додаткова зарплата виробничих робітників обчислюється у вигляді відсотка від основної зарплати.

Коефіцієнт додаткової зарплати від основної обчислюється за формулою(2.9):

$$K_{дон} = \frac{32}{252} = 0,1269$$

Величини додаткових заробітних плат приведені в таблиці 3.9

Таблиця 3.9— Розміри додаткових заробітних плат в 2021г.

№ п/п	Посада	Штат, чол	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес
1	Директор	1	14700	5964,3
2	Гол.бухгалтер	1	13200	4060,8
3	Нач.відділу	1	14200	5329,8
4	Програміст	6	13900	29694,6
5	Дизайнер	6	13400	25887,6
6	Нач.відділу	1	13900	4949,1
7	Фахівець з просування	2	12900	7360,2

Премія розраховується від суми основної і додаткової заробітної плати і обчислюється за формулою(2.10).

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» премія складає 15%. Розрахунок розмірів премій приведений в таблиці 3.10

Таблиця 3.10— Розмір преміальних відрахувань

№ п/п	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес
1	2	3	4	5	6
1	Директор	1	14700	5964,3	7944,645
2	Гол.бухгалтер	1	13200	4060,8	5409,12
3	Нач.відділу	1	14200	5329,8	7099,47
4	Програміст	6	13900	29694,6	39554,19
5	Дизайнер	6	13400	25887,6	34483,14

Продовження таблиці 3.10

1	2	3	4	5	6
6	Нач.відділу	1	13900	4949,1	6592,3
7	Фахівець з просування	2	12900	7360,2	9804,0

У таблиці 3.11 приведені величини підсумкового ФОП по посадах і загального по усіх працівниках. Розрахуємо податкові відрахування фонду оплати праці від підприємства:

Таблиця 3.11— Розмір загального ФОП за 2021 р.

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес	Разом ФОП
1	Керівництво	Директор	1	14700	5964,3	7944,6	60909
2		Гол.бухгалтер	1	13200	4060,8	5409,1	41470
3	Відділ розробки	Нач.відділу	1	14200	5329,8	7099,7	54429,3
4		Програміст	6	13900	29694,6	39554	303248
5		Дизайнер	6	13400	25887,6	34483	264370
6	Відділ просування	Нач.відділу	1	13900	4949,1	6592,3	50541,5
7	Відділ просування	Фахівець з просування	2	12900	7360,2	9804	75164,2

З цього загального ФОП нараховується єдиний соціальний внесок (ЕСВ) - як по послугах, прийнятий, у розмірі 36,77% При загальному ФОП $80607,16 * 12 = 967285,92$ грн., річний розмір ЕСВ складає $967285,92 * 36,77 / 100 = 354026,64$ грн. А щомісячні відрахування становлять $80607,16 * 0,367 = 29502,22$ грн.

Результати розрахунку податкових утримань фонду оплати праці із співробітників фірми наведені в таблиці 3.12:

Таблиця 3.12— Податкові відрахування із співробітників фірми

№ п/п	Назва відділу	Посада	Штат, чел	Посадовий оклад, грн./мес	Розмір додаткової ЗП, грн./мес	Розмір премій, грн./мес	Загальний ФОП	ПФ 3,6%	НДФЛ
1	Руководство	Директор	1	14700	5964,3	794,46	60908,9	2192,7	8807,4
2		Гл.бухгалтер	1	13200	4060,8	540,91	41469,9	1492,9	5996,6
3	Отдел разработки	Нач.отдела	1	14200	5329,8	709,95	54429,3	1959,5	7870,5
4		Программист	6	13900	4949,1	659,24	50541,5	1819,5	7308,3
5		Дизайнер	6	13400	4314,6	574,72	44061,8	1586,2	6371,3
6	Отдел продвижения	Нач.отдела	1	13900	4949,1	659,24	50541,5	1819,5	7308,3
7		Специалист по продвижению	2	12900	368,01	490,20	37582,1	1353,0	5434,4

На 1 січня 2021 року мінімальна заробітна плата встановлена на рівні 941 грн. Означає в 2021 році 17% ставу ндфл застосовуватиметься до доходу, який перевищує 9410 грн.

На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics», усе по основному місцю роботи соціальною пільгою не користуються, оскільки мають оклади більше 13200 грн.

Вище приведений розрахунок щомісячного утримання із заробітної плати співробітників - тільки податок на прибутки фізичних осіб (НДФЛ) у розмірі 15%, який визначається після утримання 3,6% ЕСВ (для усіх якщо тільки не лікарняний і не інваліди). Т. е. 2 рази в місяць (аванс і за другу половину місяця не пізніше чим 7 чисел).

Річний ЕСВ = $3060,48 \cdot 12 = 367256,2$ грн. - з перерахуванням до пенсійного фонду одночасно з видачею заробітної плати.

Звідна інформація:

Таким чином щомісячно слід перераховувати:

- із заробітної плати співробітників :
 - а) до Пенсійного фонду - 3,6% - 30604,8 грн.
 - б) до бюджету - НДФЛ – 122929,3 грн.
- з підприємства:
 - а) до Пенсійного фонду – 306048 грн.

Прогнозування собівартості продукції ТОВ «Web-diagnostics»

Собівартість — це вартісна оцінка використовуваних в процесі виробництва продукції (робіт, послуг) природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, трудових ресурсів і інших витрат на її виробництво і реалізацію[19].

Структура собівартості по статтях калькуляції [20]:

- 1) Матеріали, інше (комплектуючі, напівфабрикати, агрегати, вузли і т. д.).
- 2) Паливо, електроенергія.

3) Амортизація основних виробничих фондів (ОПФ, або 2-а група основних засобів : устаткування, верстати, техніка і тому подібне).

4) Основна заробітна плата основного персоналу (оклад, тариф).

5) Додаткова заробітна плата основного персоналу (надбавки, доплати до тарифних ставок і посадових окладів в розмірах, передбачених чинним законодавством; калькуюються як відсоток від п.4).

6) Відрахування на соціальні заходи (пенсійний фонд, фонд безробіття, фонд соціального страхування, фонд плати за нещасні випадки; нараховується відсотком від основної заробітної плати).

Пункти 4, 5 і 6 утворюють фонд оплати праці (ФОП).

7) Загальновиробничі витрати (ОПР: витрати на збут, адміністративні витрати, внутрішньовиробничі витрати, ФОП службовців і інше (наприклад ремонт: закупівля паркету, клею, ламінату, штукатурки і т. д.); калькуюється як відсоток від п.4).

8) Витрати на відрядження — вартість квитків, добові, оплата житла.

9) Роботи сторонніх організацій (контрагентів).

10) Адміністративні витрати — витрати на зміст апарату управління.

Так само слід врахувати складність виконання тієї або іншої роботи. Наприклад «Індивідуальний сайт-візитка» і «Базовий корпоративний сайт» виготовляються за 10 днів, проте сайт-візитка залишається усього лише представницьким ресурсом тоді як корпоративний сайт може включати ф-ції документообігу, зберігати, аналізувати службову інформацію і так далі.

Розрахуємо собівартість одного робочого дня по формулі:

$$C_{c_{\phi}} = \mathcal{E}л + A + 3П_{осн} + 3П_{дон} + 3П_{отч} + Адм \quad (3.5)$$

$$C_{c_{\phi}} = \frac{(390 + 17200 + 62204 + 22393) * 12}{1748} = 7012 \text{ грн}$$

Далі залежно від долі окладу кожного з виду працівників визначаємо вартість їх дня роботи.

Річний оклад працівників по спеціалізації рівний:

$$\text{Програмісти} - 14200 \times \frac{1}{7} + 3900 \times \frac{6}{7} \times 12 = 47314 \text{ грн.}$$

Дизайнери - 40800 грн.

$$\text{Фахівець з просування} - 13900 \times \frac{1}{3} + 2900 \times \frac{2}{3} \times 12 = 38800 \text{ грн.}$$

Доля кожного виду працівників рівна:

$$\text{Програмісти} - \frac{47314}{47314 + 40800 + 38800} = 37,8\%$$

Дизайнери - 32,19%

Фахівці з просування - 29,9%

Для прикладу розрахунку візьмемо продукт «Базовий - Сайт-візитка». В середньому для створення сайту потрібно 5 днів, а співвідношення роботи дизайнера і програміста становить 1:7. Спираючись на ці дані можемо розрахувати собівартість ресурсу :

$$C_c = \frac{701 \cdot 0,378 \cdot 7}{8} + \frac{701 \cdot 0,329}{8} = 13000 \text{ грн.}$$

Приклад розрахунків наведений в таблиці 3.13

Таблиця 3.13— Собівартість основних товарів студії

Створення базових сайтів		
Найменування послуги	Час виконання	С/в товару, грн.
Базовий "Сайт-візитка"	5	13004,6
Базовий "Корпоративний сайт"	10	22809,2
Базовий "Інтернет-магазин"	15	34213,7
Створення індивідуальних сайтів		
Індивідуальний "Сайт-візитка"	10	22809,1
Індивідуальний "Корпоративний сайт"	15	34213,7
Індивідуальний "Інтернет-магазин"	25	57022,8

Окрім податку на додану вартість у формуванні ціни бере участь запланований прибуток. На підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» вона коливається в межах від 14 до 40%. Ці коливання пов'язані із складністю виконання, стислими термінами, мірою унікальності продукту і іншими важливими чинниками.

3.2 Оцінка економічної ефективності удосконалення організації виробництва на ТОВ «Web-diagnostics»

Розрахуємо показники підприємства, що характеризують виробничу ефективність, в 2021г. Складемо звітну таблицю витрат і прибутків за 2021г. (таб. 3.15)

Таблиця 3.14— Приходи і витрати підприємства ТОВ «Web-diagnostics» за 2011г.

	Найменування	тис. грн.
1)	Прибутки	
а)	Дохід від реалізації продукції і послуг	1671,9
2)	Витрати	
а)	Амортизація	17,2
б)	Аренда	24
в)	Електроенергія	4,69
г)	Зарплата	1020,16
д)	Нарахування ЕСВ	367,26
е)	Інші витрати	1,5
3)	Прибуток від реалізації продукції і послуг без ПДВ	237,1

Тепер проаналізуємо передбачувану структуру прибутків від виконаних завдань 2021г.

1) Об'єм основних фондів на кінець 2021г. складає: 82200грн.

2) Активна частина ОФ на підприємстві ТОВ «Web-diagnostics» - це комп'ютери виробничого персоналу : $10 * 3240 + 6 * 5420 = 64920$ грн.

Пасивна частина ОФ складається з меблів і робочих комп'ютерів адміністрації (директор і головний бухгалтер) : $2 * 3240 + 15 * (350 + 250) = 15480$ грн.

Отже, структура ОФ виглядає так:

Активні: $64920/82200 * 100\% = 80,7\%$

Пасивні: $15480/82200 * 100\% = 19,3\%$

Структура, в якій переважають фонди, що роблять, є прогресивною і служить розвитку підприємства. Порівняно з 2020 роком розривши між тими, що роблять і пасивними ОФ збільшився на 8,1%, що свідчить про позитивну динаміку розвитку структури ОФ підприємства.

3) Коефіцієнт оновлення обчислюється за формулою(2.16):

$$K_{обн} = \frac{15880}{82200} = 0,193 = 19,32\%$$

4) Коефіцієнт придатності визначається по формулі(2.17):

$$K_{годн} = \frac{30291,43}{82200} \times 100\% = 36,85\%$$

5) Фондовіддача розраховується по формулі(2.18):

$$\Phi_o = \frac{1671977}{66320 + 15880} = 20,34 \text{ грн}$$

Фондовіддача 2011 року в порівнянні з попереднім періодом зросла на 1,23 грн. з 1 грн. основних фондів.

6) Загальна рентабельність виробництва розраховується по формулі(4.7):

До складу оборотних коштів входять [21]: виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, нереалізована продукція, грошові кошти на рахунках.

На початок періоду на рахунку знаходилося 65420грн. Інші складові оборотних коштів відсутні.

$$P = \frac{237128}{82200 + 65420} \times 100\% = 160,6\%$$

Рівень загальної рентабельності рівний 160,6%.

7) Коефіцієнт інтенсивного використання активної частини обчислюється за формулою(2.20):

Фактичну продуктивність визначимо, як відношення фактичних термінів виконання робіт до розрахункових. Дослідження графіку робіт в 2021 році показало, що в середньому на об'єм робіт, виконання яких вимагало один робочий місяць(з урахуванням ризиків), тобто ~18,33 дня, було витрачено 19,5 дня.

$$K_{int} = \frac{18,33}{19,5} \times 100\% = 94\%$$

Цей показник в порівняння зі значенням 2020 року виріс на 10,7%

8) Коефіцієнт екстенсивного використання активної частини обчислюється за формулою (2.21):

$$K_{екст} = \frac{1713}{1748} \times 100\% = 98\%$$

Коефіцієнт екстенсивного навантаження устаткування рівний 98% - це є допустимими втратами і свідчить про те, що робочий час використовується практично повністю.

9) Інтегральна оцінка використання устаткування обраховується за формулою (2.22):

$$K_{интегр} = 0,94 \times 0,98 = 0,9212 = 92,12\%$$

В порівнянні з 2010 роком прогнозується збільшення інтегральної оцінки використання ресурсів на майже на 10%

Тепер розглянемо структуру прибутків підприємства ТОВ «Web-diagnostics» за 2021г. Дані по очікуваній прибутковості кожної групи послуг зібрані в таблиці 3.15

Таблиця 3.15— Очікувана прибутковість груп послуг підприємства в 2021р.

Вид послуг	Прибуток, тис. грн.	%
Створення базових сайтів	17,13	7,18%
Створення індивідуальних сайтів	22,61	9,47%
Діагностика та захист інформаційних ресурсів	6,17	2,58%
Перенесення сайтів	19,01	7,97%
Додаткові роботи	43,65	18,29%
Оформлення і наповнення сайту	15,68	6,57%
Копірайтинг	23,10	9,68%
Дизайн та анімація	77,68	32,55%
Логотип	4,42	1,85%
Хостинг	8,22	3,86%
Всього	237,67	100%

Проаналізувавши структуру можна зробити висновок, що найбільш прибутковим відділом підприємства як і раніше є відділ розробки - 80%. Відділ просування збільшив своє внесення в загальний дохід на 2% і тепер складає 17%. Проте тепер його основним завданням є пошук нових клієнтів. Результатом цього пошуку і точнішої інформації про призначення і можливості різних складок сайтів, що надається клієнтові, стало підвищення замовлень сайтів індивідуальної зборки і пониження замовлень стандартної комплектації.

За рахунок розширення штату працівників і підвищення виробничих можливостей в 2021 році планується виконати більший об'єм замовлень і задовольнити зростаючий попит. Питома вага прибутку від дизайнерів та

програмістів в 2021 році буде майже рівна, а коливання складуть декілька відсотків в межах 50:50 %.

Порівняння показників роботи підприємства за 2020 та 2021 роки приведене в таблиці 3.16

Таблиця 3.16— Основні техніко-економічні показники роботи підприємства

Показники	Одиниці виміру	Величина показника						
		2019р.	2020р.	2021р.	Ефект 2019 – 2020 рр.		Ефект 2020 – 2021 рр.	
					Абсолютна зміна, тис.грн.	Відносна зміна	Абсолютна зміна, тис.грн.	Відносна зміна
Річний випуск продукції у вартісному вираженні	тис. грн.	963,56	1183,12	1671,98	+219,56	+22,78%	+488,86	+41,31%
Кількість працюючих, усього	чол.	14	15	18	+1	+7%	+3	+20%
Продуктивність праці	грн./чол	8517	8876	9684	+0,36	+4,2%	+0,81	+9,1%
Фонд заробітної плати	тис. грн.	679,6	760,4	964,2	+80,8	+11,9%	+203,8	26,8%
Середня зарплата 1 працівника (річна)	тис. грн	40,12	41,54	46,43	+1,42	+3,5%	+4,89	+11,8%
Вартість основних фондів	тис. грн.	62,48	66,32	82,20	+3,84	+6,14%	+15,88	+24%
Річний економічний ефект	тис.грн ./рік	64,37	98,75	237,13	+34,38	+53,4%	+138	+140%

Виходячи з приведених даних можна зробити висновок про позитивний вплив удосконалені на продуктивність виробництва підприємства.

Структура, в якій переважають активні фонди, є прогресивною і служить розвитку підприємства. Порівняно з 2020 роком розрив між активними і пасивними ОФ збільшився на 8,1%, що свідчить про позитивну динаміку розвитку структури ОФ підприємства.

Заробітна плата в цілому збільшилася на 11,8%, а річний прибуток на 41,3%. Отже темп росту прибутку перевищує темп росту заробітних плат.

В 2021 році прогнозний рівень загальної рентабельності складає 160,6%.

Висновки до третього розділу

Характерною рисою сучасності є стрімкий науково-технічний прогрес, що вимагає від менеджерів і бізнесменів значного підвищення відповідальності за якість ухвалення рішень. Це головна причина, яка обумовлює необхідність наукового ухвалення управлінських рішень. Одним з напрямів науково-технічного прогресу стало математичне програмування, яке тісно пов'язаного з практичними проблемами оптимального розподілу ресурсів в різних галузях виробництва і сфери послуг.

Рішення завдань оптимізації полягає в пошуку оптимального плану з використанням математичних моделей і обчислювальних методів, які реалізуються за допомогою комп'ютерів і спеціальних програм-оптимізаторів. Усі розрахунки зроблені популярною оптимізаційною програмою Solver (Пошук рішень), вбудованою в табличний процесор MS Excel.

ВИСНОВКИ

В роботі досліджено актуальну задачу проведення економічної оцінки удосконалення виробничої діяльності суб'єкту господарювання на прикладі діяльності підприємства у сфері веб-технологій ТОВ «Web-diagnostics».

В процесі виконання роботи були розглянуті основні аспекти оцінки удосконалення економічної діяльності підприємства, проаналізована структура об'єкта дослідження ТОВ «Web-diagnostics». Розраховані показники ефективності виробничої діяльності підприємства та сформований перелік заходів щодо її удосконалення. Порівняні результати минулих та теперішнього періодів, проведена оцінка удосконалень виробництва, сформовані висновки та рекомендації щодо поліпшення виробничої діяльності об'єкту дослідження ТОВ «Web-diagnostics».

В результаті проведення низки заходів по підвищенню ефективності виробництва об'єкту дослідження ТОВ «Web-diagnostics», було сформовано певні рекомендації:

1) Розширення номенклатури послуг, що надаються підприємством. За підсумками дослідження підприємству запропоновано включити у пакет послуг роботи з діагностики і забезпечення безпеки особистих, комерційних і корпоративних веб-ресурсів. На початковому етапі послуги діагностики, інформування і забезпечення безпеки виступають здебільшого не як самостійна, а як супутня послуга до створення сайту. Така політика покликана зміцнити імідж фірми, поліпшити якість товару і, отже, притягнути нових більших замовників. Надалі можливо позиціонування цих послуг як самостійного продукту.

2) Збільшення кадрового складу відділу розробки дозволяє виконувати більший об'єм робіт найбільш прибутковим і продуктивним відділом підприємства – відділом розробки. Збільшення кадрового складу істотно підвищило прибуток підприємства.

3) Підвищення кваліфікації персоналу поліпшила інтенсивне завантаження робочої сили – головного ресурсу підприємства. Підвищення ефективності і якості праці незмінно веде до збільшення прибутку і зміцнення позицій фірми в конкурентному середовищі.

4) Визначення оптимального розподілу робочої сили тісно пов'язане з попереднім заходом, але знаходиться в дещо іншій площині. Воно розподіляє наявні ресурси серед наданих завдань таким чином, що досягається максимальна ефективність виконання. Застосування цього методу може бути періодичним, наприклад щоквартальним або при зміні структури замовлень, що поступають.

5) Перекваліфікація відділу просування. Відділ просування - це найменш ефективний виробничий підрозділ об'єкту дослідження. Послуги, що раніше надавалися ним, доцільніше отримувати у інших фірм, що працюють в цій галузі. На відділ просування були покладені функції дослідження ринку, пошуку та ініціації нових клієнтів. Ці заходи дозволили збільшити коло споживачів, а значить, і отримати нові замовлення. У перспективі застосування методу «холодних продажів» може притягнути унікальних клієнтів, які користуватимуться послугами фірми і з меншою інтенсивністю підпадати під вплив фірм-конкурентів об'єкту дослідження.

Впровадження запропонованих заходів не викликає зміни технологічного процесу виготовлення продукту або виробничих приміщень. Річний випуск продукції збільшився на 41,3%, тобто на 488860 грн., а середня заробітна плата працівників в середньому на 11,8%, майже на 410 грн.

В цілому усі вищеперелічені зміни забезпечують також високий рівень беззбитковості та швидке самоокуповування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронкова В.Г., Катаєв С.Л., Ткаченко А.М. Планування та прогнозування в умовах ринку / Воронкова В.Г., Катаєв С.Л., Ткаченко А.М.– Навчальний посібник/ - К.: Професіонал, 2006. – 608с.
2. Федонин О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2012. – 316 с.
3. Індеси споживчих цін по роках [Електронний ресурс] : За даними державної служби статистики України. – 2011. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Терехов А. Організація активних продажів веб-студії. – [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: <http://habrahabr.ru/blogs/studiobusiness/84290/>
5. Задачи оптимизации в Microsoft Excel [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://exsolver.narod.ru/>
6. Центр креативних технологій. Продуктивність праці [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: <http://www.inventech.ru/lib/predpr/predpr0027/>
7. Центр креативних технологій. Управління кадрами(персоналом) [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: <http://www.inventech.ru/lib/predpr/predpr0026/>
8. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 252с.
9. Макаровська Т. П. Економіка підприємства / Т. П. Макаровська, Н. М. Бондар. – К. : МАУП, 2009. – 300с.
10. Костенко Т. Г. Економічний аналіз та діагностика сучасного підприємства / Т.Д. Костенко, Є.О. Підгора, В.С. Рижиков [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.

11. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : Навчальний посібник – 3-тє видання доповнене / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 668 с.
12. Болюх М. А. Економічний аналіз: Навчальний посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін. / За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Видання 2-ге, перероблене і доповнене. – К: КНЕУ, 2003. – 556 с.
13. Петрович Й.М. Економіка підприємства: Підручник / Й.М. Петрович, А.Ф. Кіт, Г.М. Захарчин [та ін.] / За заг. ред. Й.М. Петровича / 2-ге видання виправлене, – Львів : «Магнолія 2006», 2007. – 580 с.
14. Шегда А.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник / А.В. Шегда, Т.М.Литвиненко, М.П. Нахаба та ін / За ред. А. В. Шегди. – К. : Знання-Прес, 2005. – 431с.
15. Грещак М.Г. Економіка підприємства: Підручник / М.Г. Грещак, В.М. Колот, А.П. Наливайко [та ін.] / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Видання 2-ге, перероблене та доповнене. – К. : КНЕУ, 2005. – 528 с.
16. Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
17. Шегда А. В. Економіка підприємства: Навчальний посібник / А.В. Шегда, Т.М.Литвиненко, М.П. Нахаба [та ін.] / За ред. А.В.Шегди. / Видання 2-ге, виправлене. – К. : Знання-Прес, 2002. – 335 с.
18. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / Г.І.Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній / За ред. проф. А.Г.Загороднього. / Видання 2-ге, перероблене і доповнене. – Львів : «Магнолія 2006», 2008. – 440с.
19. Износ и амортизация основных фондов [Електронний ресурс] : 2015. – Режим доступу: <http://rudiplom.ru/lectures/ekonomika-organizacii/769.html>
20. Показатели производительности труда [Електронний ресурс] : 2017. – Режим доступу: <http://yurkovs.narod.ru/Ekolek/Tema52.htm>

21. Экономико-правовая библиотека. Персонал [Электронный ресурс] : 2011. – Режим доступа: http://www.vuzlib.net/ep_z/2.htm
22. Способы начисления амортизации основных средств [Электронный ресурс] : 2011. – Режим доступа: <http://yurkovs.narod.ru/Ekolek/Tema25.htm>
23. Ходіч Ю.В. Актуальність планування й оптимізації чисельності персоналу [Електронний ресурс] : 2014. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2011/iem/hodich/library/tez2.htm>
24. Методы определения численности персонала аппарата управления производственных предприятий [Электронный ресурс] : 2011. – Режим доступа: http://vestnik.udsu.ru/2009/2009-021/vuu_09_021_12.pdf
25. Економіка підприємства: підручник / Швиданенко Г.О., Васильков В.Г., Гончарова Н. П. та ін.; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. — К.: КНЕУ, 2009. — 598 с.
26. Виробнича програма підприємства, її зміст, календарний розподіл та оптимізація [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: http://buklib.net/component/option,com_jbook/task,view/Itemid,36/catid,89/id,989/
27. Башнянин Г. І. Загальна економічна теорія / Г. І. Башнянин, П. Ю. Лазур, В.С. Медведєв. – К. : Ніка-Центр, 2002. – 527 с.
28. Задача оптимізації виробничої програми підприємства [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: http://ebooktime.net/book_16_glava_16_3.2.html
29. Розділ 9. Оцінка фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: <http://books.efaculty.kiev.ua/finpd/2/r9/1.htm>
30. Ефективність виробництва. Суть та показники [Електронний ресурс] : 2011. – Режим доступу: http://pidruchniki.com.ua/15941024/politekonomiya/efektivnist_virobnitstva_sut_pokazniki

ДОДАТОК А

Таблиця А.1— Середньомісячні об'єми виконаних робіт 2020г.

Створення базових сайтів					
Найменування послуги	Од. виміру	Ціна, грн.	Час виконання	Кількість виконаних одиниць	Дохід, грн.
1	2	3	4	5	6
Базовий "Сайт-візитка"		1499,00	5	2	2998,00
Базовий "Корпоративний сайт"		3999,00	10	1	3999,00
Базовий "Інтернет-магазин"		5999,00	15	1	5999,00
Всього					12996,00
Створення індивідуальних сайтів					
Індивідуальний "Сайт-візитка"		3 599,00	10	1	3599,00
Індивідуальний "Корпоративний сайт"		5 999,00	15		0,00
Індивідуальний "Інтернет-магазин"		9 999,00	25		0,00
Всього					3599,00
Модулі і компоненти до сайтів					
Вставка лічильника Google Analitics (логін і пароль Gmail надає клієнт)	1 лічильник	150,00	0,25	15	2250,00
Створення додаткового пункту меню із списком матеріалів (новини, статті, ради)	1 пункт меню	80,00	0,25	1	80,00
Додавання сайту в основні пошукові системи (Google, Yandex, Bigmir, Rambler)	за 1 додавання в різні пошукові системи	100,00	0,25	15	1500,00

Продовження додатку А.1

1	2	3	4	5	6
Запис індивідуального сайту на CD	1 CD	120,00	0,125	3	360,00
Розміщення сайту на хостингу Замовника	1 розміщення	310,00	0,125	7	2170,00
Анімоване розкриття меню (програмним кодом)	1 компонент	160,00	0,25	10	1600,00
Окрема стартова сторінка сайту (без урахування дизайну)	1 сторінка	420,00	1		0,00
Створення кликабельной області в шапці сайту	1 область	310,00	1		0,00
Видалення логотипу розробника	1 видалення	300,00	0,125	10	3000,00
Інформаційний рядок, що біжить	1 компонент	310,00	1		0,00
Додавання доп. інформаційного блоку (з можливістю наповнення клієнтом)	1 блок	100,00	0,25	1	100,00
Захист від копіювання тексту з сайту	1 сайт	80,00	0,125	20	1600,00
Музика на тлі сайту	1 компонент	80,00	0,25	2	160,00
Модуль програвання музики на сайті (аудіоплеєр)	1 компонент	320,00	1	3	960,00
Фотогалерея з можливістю самостійного управління картинками	1 компонент	840,00	2	3	2520,00
Модуль програвання відео на сайті (відеоплеєр)	1 компонент	840,00	2	3	2520,00
Пошук на сайті	1 компонент	120,00	0,25		0,00
Слайд-шоу в шапці сайту (змінна статичних картинок з посиланнями з можливістю самостійної зміни клієнтом картинок)	1 компонент	770,00	2,5		0,00

Продовження додатку А.1

1	2	3	4	5	6
Багатомовний інтерфейс сайту (до 10 мов)	2 мови	800,00	2,5	2	1600,00
За кожен додатковий мову		400,00	1	5	2000,00
Форум	1 компонент	800,00	2,5		0,00
Всього					22420,00
Оформлення і наповнення сайту					
Додавання гіперпосилання	1 посилання	41,00	0,125	115	4715,00
Водяний знак на зображенні	1 зображення	7,00	дог.		0,00
Вставка навігаційного клікабельного зображення	1 зображення	55,00	0,125	7	385,00
Зміна зображення при наведенні курсора	1 ефект	25,00	дог.		0,00
Зміна фавикона в стилі дизайну сайту	1 зміна	80,00	0,25	10	800,00
Зміна кольору бічних полів (відображаються на широкоформатному моніторі) і фону сайту	1 зміна	30,00	дог.		0,00
Верстання дизайну сайту, наданого замовником, без зміни функцій сайту	1 сторінка	880,00	2	2	1760,00
Всього					7660,00
Копірайтинг					
Написання художніх текстів і статей для сайту	1 сторінка (1800 символів з пропусками)	50,00	1	10	5520,00

Продовження додатку А.1

1	2	3	4	5	6
Написання текстів і статей для сайту з вимогами SEO	1 сторінка (1800 символів з пропусками)	100,00	1	12	6168,00
Всього					11688,00
Оновлення дизайнів існуючих сайтів					
Стандартний дизайн базового сайту-візитки	1 сайт	1 430,00	4	1	1430,00
Стандартний дизайн базового корпоративного сайту*	1 сайт	1 550,00	4	1	1550,00
Стандартний дизайн базового інтернет-магазину	1 сайт	1 700,00	4		0,00
Стандартний дизайн індивідуального сайту-візитки	1 сайт	2 500,00	5	1	2500,00
Стандартний дизайн індивідуального корпоративного сайту	1 сайт	2 700,00	5	1	2700,00
Дизайн вищого класу	1 сторінка	5 000,00	7	2	10000,00
Дизайн вищого класу головної сторінки (у основному стилі)	1 сторінка	2 000,00	7	2	4000,00
Всього					22180,00
Логотип					
Створення логотипу	7 варіантів	2 000,00	7	1	2000,00
Всього					2000,00
Хостинг					
Хостинг-пакет "Візитка" - 100MB	2,00	200,00	1 рік	30	500,00
Хостинг-пакет "Корпоративний" - 200MB	1,50	300,00	1 рік	25	625,00
Хостинг-пакет "Магазин" - 300MB	1,33	400,00	1 рік	1	33,33

Продовження додатку А.1

1	2	3	4	5	6
Хостинг-пакет "500 МВ"	1,08	540,00	1 рік	3	135,00
Хостинг-пакет "1000 МВ"	0,65	652,00	1 рік	5	271,67
Хостинг-пакет "1500 МВ"	0,53	798,00	1 рік	10	665,00
Хостинг-пакет "2000 МВ"	0,43	867,00	1 рік	25	1806,25
Хостинг-пакет "2500 МВ"	0,36	902,00	1 рік	7	526,17
Хостинг-пакет "3000 МВ"	0,31	930,00	1 рік	5	387,50
Всього					4949,92
Перенесення сайтів					
Перенесення сайту до 100 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	400,00	1	3	1200,00
Перенесення сайту від 100 МВ до 200 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	600,00	1	1	600,00
Перенесення сайту від 200 МВ до 300 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	800,00	1	4	3200,00
Перенесення сайту понад 300 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	Договірна	1	6	6100,00
<i>Перенесення включає установку і налаштування сайту на новому хостингу.</i>				28	0,00
Всього					11100,00
Разом за місяць					98592,92
Разом за рік					1183115

Таблиця А.2— Середньомісячні об'єми виконаних робіт 2011г.

Створення базових сайтів					
Найменування послуги	Од. виміру	Ціна, грн.	Час виконання	Кількість виконаних одиниць	Дохід, грн.
1	2	3	4	5	6
Базовий "Сайт-візитка"		1499,00	5	0	0
Базовий "Корпоративний сайт"		3999,00	10	1	3999
Базовий "Інтернет-магазин"		5999,00	15	1	5999
Всього					9998
Створення індивідуальних сайтів					
Індивідуальний "Сайт-візитка"		3 599,00	10	2	7198
Індивідуальний "Корпоративний сайт"		5 999,00	15	1	5999
Індивідуальний "Інтернет-магазин"		9 999,00	25		0
Всього					13197
Модулі і компоненти до сайтів					
Вставка лічильника Google Analitics (логін і пароль Gmail надає клієнт)	1 лічильник	150,00	0,25	10	1500
Створення додаткового пункту меню із списком матеріалів (новини, статті, ради)	1 пункт меню	80,00	0,25	1	80
Додавання сайту в основні пошукові системи (Google, Yandex, Bigmir, Rambler)	за 1 додавання в різні пошукові системи	100,00	0,25	15	1500
Запис індивідуального сайту на CD	1 CD	120,00	0,125	3	360

Продовження додатку А.2

1	2	3	4	5	6
Розміщення сайту на хостингу Замовника	1 розміщення	310,00	0,125	14	4340
Анімоване розкриття меню (програмним кодом)	1 компонент	160,00	0,25	14	2240
Окрема стартова сторінка сайту (без урахування дизайну)	1 сторінка	420,00	1		0
Створення кликабельної області в шапці сайту	1 область	310,00	1		0
Видалення логотипу розробника	1 видалення	300,00	0,125	12	3600
Інформаційний рядок, що біжить	1 компонент	310,00	1		0
Додавання доп. інформаційного блоку (з можливістю наповнення клієнтом)	1 блок	100,00	0,25	1	100
Захист від копіювання тексту з сайту	1 сайт	80,00	0,125	25	2000
Музыка на тлі сайту	1 компонент	80,00	0,25	2	160
Модуль програвання музики на сайті (аудіоплеєр)	1 компонент	320,00	1	3	960
Фотогалерея з можливістю самостійного управління картинками	1 компонент	840,00	2	3	2520
Модуль програвання відео на сайті (відеоплеєр)	1 компонент	840,00	2	3	2520
Багатомовний інтерфейс сайту (до 10 мов)	2 мови	800,00	2,5	2	1600
За кожную додаткову мову		400,00	1	5	2000
Форум	1 компонент	800,00	2,5		0
Всього					25480

Продовження додатку А.2

Оформлення і наповнення сайту					
1	2	3	4	5	6
Додавання гіперпосилання	1 посилання	41,00	0,125	130	5330
Вставка навігаційного кликабельного зображення	1 зображення	55,00	0,125	7	385
Зміна фавикона в стилі дизайну сайту	1 зміна	80,00	0,25	10	800
Верстання дизайну сайту, наданого замовником, без зміни функцій сайту	1 сторінка	880,00	2	3	2640
Всього					9155
Копирайтинг					
Написання художніх текстів і статей для сайту	1 сторінка (1800 символів з пропусками)	50,00	1	10	6420
Написання текстів і статей для сайту з вимогами SEO	1 сторінка (1800 символів з пропусками)	100,00	1	12	7068
Всього					13488
Оновлення дизайнів існуючих сайтів					
Стандартний дизайн базового сайту-візитки	1 сайт	1 475,00	4	2	2950
Стандартний дизайн базового корпоративного сайту	1 сайт	1 600,00	4	2	3200
Стандартний дизайн базового інтернет-магазину	1 сайт	1 800,00	4		0
Стандартний дизайн індивідуального сайту-візитки	1 сайт	2 550,00	5	2	5100

Продовження додатку А.2

1	2	3	4	5	6
Стандартний дизайн індивідуального корпоративного сайту	1 сайт	2 700,00	5	3	8100
Дизайн вищого класу	1 сторінка	5 000,00	7	4	20000
Дизайн вищого класу головної сторінки (у основному стилі)	1 сторінка	2 000,00	7	3	6000
Всього					45350
Логотип					
Створення логотипу	2 варіанту	1 800,00	5		0
Створення логотипу	7 варіантів	2 580,00	7	1	2580
Всього					2580
Хостинг					
Хостинг-пакет "Візитка" - 100МВ	2,00	200,00	1 рік	30	500
Хостинг-пакет "Корпоративний" - 200МВ	1,50	300,00	1 рік	25	625
Хостинг-пакет "Магазин" - 300МВ	1,33	400,00	1 рік	1	33,33
Хостинг-пакет "500 МВ"	1,08	540,00	1 рік	3	135
Хостинг-пакет "1000 МВ"	0,65	652,00	1 рік	5	271,6666667
Хостинг-пакет "1500 МВ"	0,53	798,00	1 рік	10	665
Хостинг-пакет "2000 МВ"	0,43	867,00	1 рік	31	2239,75
Хостинг-пакет "2500 МВ"	0,36	902,00	1 рік	7	526,166
Хостинг-пакет "3000 МВ"	0,31	930,00	1 рік	5	387,5
Всього					5383,41
Перенесення сайтів					
Перенесення сайту до 100 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	400,00	1	3	1200

Продовження додатку А.2

1	2	3	4	5	6
Перенесення сайту від 100 МВ до 200 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	600,00	1	1	600
Перенесення сайту від 200 МВ до 300 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	800,00	1	4	3200
Перенесення сайту понад 300 МВ з хостингу на хостинг	1 сайт	Договірна	1	6	6100
Всього					11100
Діагностика і захист інформаційних ресурсів					
Діагностика безпеки веб-ресурсу		600	4	3	1800
Усунення дір в системі безпеки		800	2	1	800
Діагностика правильності настрійки сервера		400	1	1	400
Проведення коротких лекцій з персоналом для по зменшення вірогідності злову		300	1	2	600
Всього					3600
Разом за місяць					139331,42
Разом за рік					1671977,00

